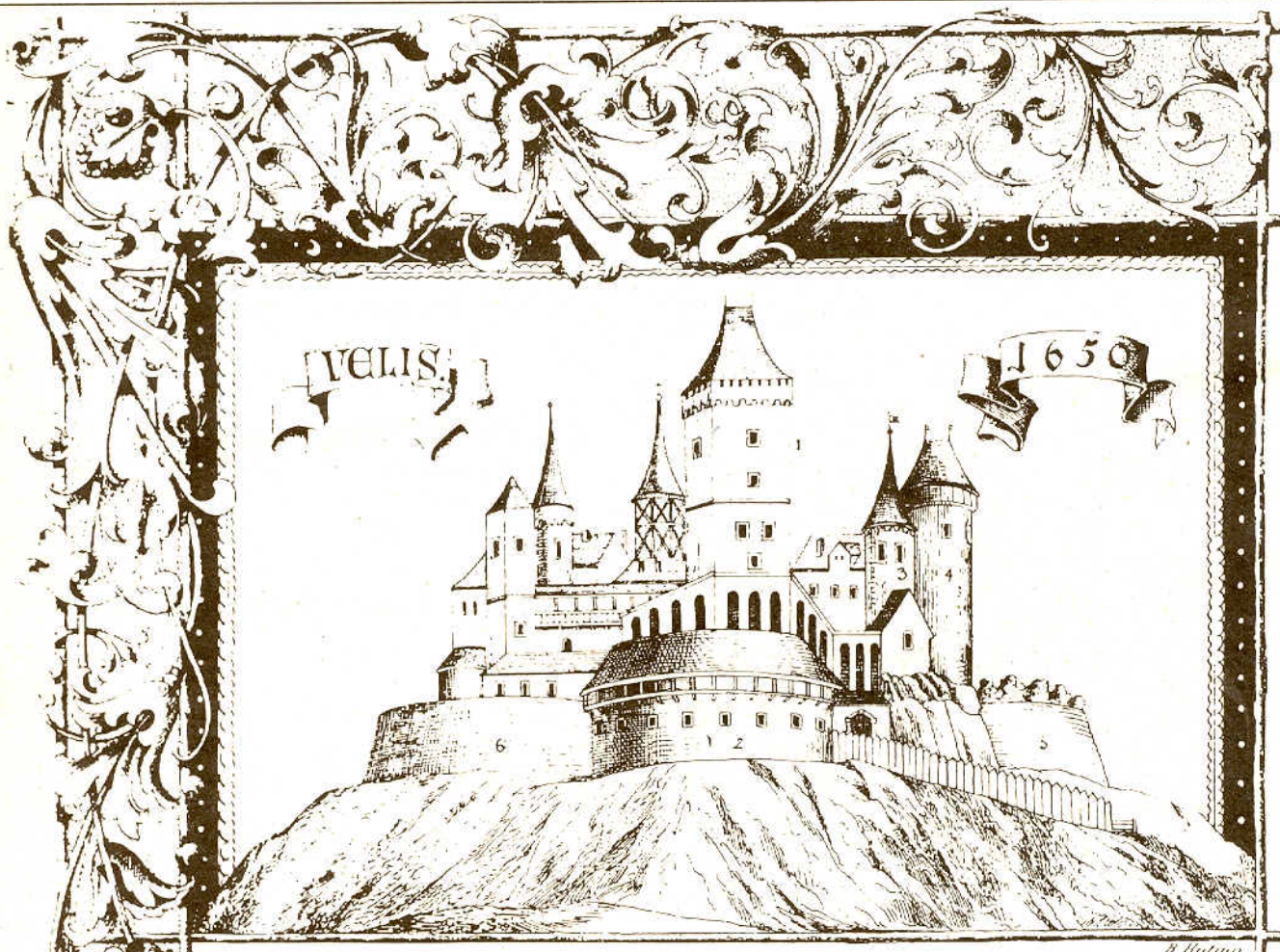

Muzejní noviny

Okresní muzeum a galerie

Číslo 6

Prosinec 1994

B. Holina

VELIŠ

Jičínskou kotlinu ohraničuje na polední straně táhlý, vyvrhelý hřbet. Zdvihl pískovcové vrstvy okolo Lorety a prorazil je dvěma čedičovými valy. I vznikly tu dva vrchy – Veliš a Loreta. Na půlnoc k Jičínu hledí oba konce přes údolí ve vyšší a vyšší horstva, jak vyrůstají v kulisách až k pomezí zemskému.

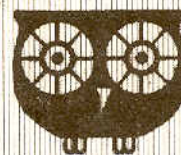
(První řádky knihy Jana Knoba "Z plamenů roste")

Historie hradu a obce

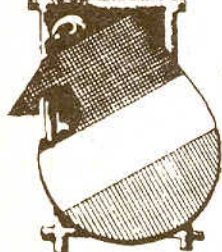
Ves Veliš byla starší než hrad podle ní nazvaný. Jméno měla podle svého majitele Velicha (zkráceno z Velislav). Nejstarší zmínka o vsi je v zakládací listině Strahovského kláštera z r. 1143, kde se praví, že praž-

ský biskup Jan I. (1134 – 1139) nadal klášter četnými statky v hradeckém kraji. Mezi nimi jsou uváděny dědiny ve Veliši, které koupil od Markova syna Beneše. V privilegiu kláštera z roku 1273 tyto statky již nejsou uvedeny.

(Pokračování na str. 6)

Dějiny lidstva nejsou ničím jiným než dramatickým zápasem toho lepšího v nás s tím horším v nás.
V. Havel

Muž na svém místě

Je řeč o jičínském knihkupci Otakaru Paškovi (15.5.1894 - 13.4.1957). Po vyjití zdejší nižší reálky praktičtější v Řivnáčově pražském knižním veletržníku, pak ve Vídni u Leuchnera a v Lipsku u Koehlera, ale to jeho nabízení a hla- divé balení knížek věru neby- lo dilem pouhého cviku.

nikdy na sebe nenabrala ani zrnko prášku. Velikou pastvu přichystal našim očím, když rozprostřel ve výloze Machátův stokrundový atlas i jeho trojdielný ilustrovaný zeměpis všech světadílů a všechno pro- ložil i obložil snímky z filmu Sekvoja a Nanuk. Komerce uznával, pokud mu nepoklesla

Přitom uměl odhadnout, kdy a jak vystřčit růžky... a kdy se stáhnout do svého hradu... Někdy přišel k Paškovi zákaz- ník žádostivý knížky potřebné, ba povznášivé, ale náhodou nepřítomné. Pašek řekl: „Mo- ment, podívám se do skladu, rače si zatím prohlédnout ko- lekcí obrázků z Českého ráje.“ odskočil do zákulisí, bleskově zatelefonoval (nebo zatatma- moval?) naproti ke konkuren- tu Klosovi, slovo dalo slovo a za pár okamžiků si úhlavní sokové, leč kolegové, nepozo- rované a bez papírování vymě- nili na náměstí pod stříškou meteorologického pavilonku pěkně z ručky do ručky kníž- ku za korunky... A pokud se žádaný spisec přece jen nedal schnat, zavolal Pašek do nakla- datelství, ať mu ji ihned pošlou „křížovou páskou“ (jako novi- ny, kvůli levnějšímu portu). Jen v krajním případě se uchý-

loval k banální prűpovědce „nemáme“, ale i pak hledal cestičky, organizoval daleko- sáhlejší kooperační akce a štur- moval k reedici. Nerad zaná- šel svůj prostor haraburdím, proto jen střídě nabízel pa- máteční krakonošíky a pelišky, mival však hojnost hudební a zavedl prodej zboží papír- nického. Nebyť jistěho sorti- mentního rozsahu, nikdy by k Paškovům nezavítal z neda- leké Radimě či ze Studeňan malíř, literát a knihvazač Jo- sef Váchal. Jednou za měsíc tu nabral do batůžku papír a jiné kumštýřské potřeby, vytáhl ze své ex-vojenské vesty cvíkr a přešel jím po regálech, příliš toho nenamluvil, ale byl pa- rádním hostem. Cvrkl nako- nec prstem do širokánského čtyřrohého amerického klo- bouku a odkráčel. Veliká re- klama!

Josef Rodr

Otakar Pašek

Nepamatuji, že by se byl neu- stálé představoval svým hos- tům jako „uctivý služebník“, ale vzpomínám, jak nás za- svěcoval do hry zvané rugby prostřednictvím Sekorových mravenců, kteří se přece rojili a mleli přesně jako trénování sportovci. Pašek jistě věděl, že Thackeray se vyslovuje skoro jako Sekery, ale nevysmíval se nikomu, kdo to nevěděl... Zval do krámu i za pulu učeného le- gráckáře Josefa Štefana Kubí- na a jindy zosnoval libeznou seanci s autorkou Gabry a Má- linky Amálií Kutinovou, kři- neckou lékárníci, jejíž sukně sahala vždycky až k zemi, ale

v konvenci. Heslo: „kus jako kus“ mu bylo cizí. Když jičínský cukrář, pozdější věžník a žokej Panocha, tak- též autor a editor divokého ča- sopisu Pansofie, vyjel na bě- louši na Valdštejnovo náměstí a vyhlásil sérii hydeparkových turnajů, nemohl Pašek zůstat s rukama v klíně. Podle ne- dávného svědectví někdejší- ho knihkupeckého mládence Františka Fanty: „Panocha chtěl obrátit celý svět naruby. Pašek se choval zdrženlivěji, věřil dobrým knihám a hleděl jimi přikrmit, osvěžit a jistě i povýšit diskuse, které se ode- hrávaly před jeho podnikem...

*Veškeré
knihy*

časopisy

hudebniny

noviny

papír

dodává

Jan Pašek

knihkupectví a papírnictví

v Jičíně

Masarykovo nám. 61

Roh Palackého třídy

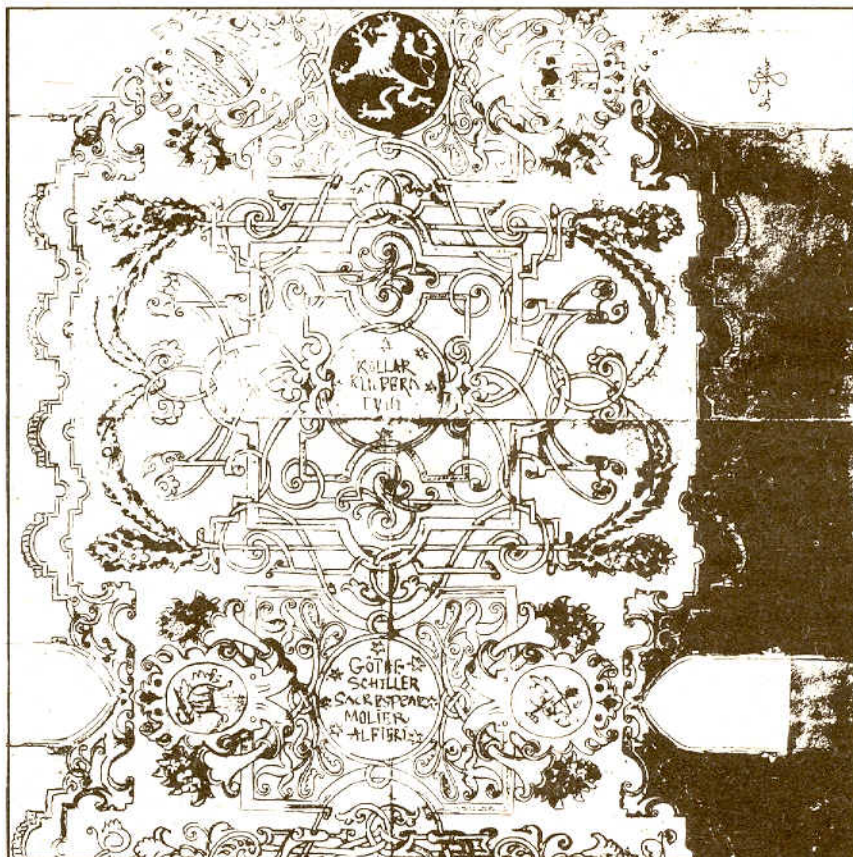
V roce 1842 převzal soboteckou lékárnu po svém otci Antonínu st. syn Antonín Fierlinger ml., narozený v Turnově r. 1812. Byl to muž velmi agilní. Roku 1848 se stal pobočником Národní gardy, v letech 1851 - 1861 byl starostou Sobotky. Učil se nejprve v lékárně svého otce, v r. 1830 přešel na praxi do Vrchlabí, do lékárny Vojtěcha Kablíka, kde působil do r. 1834. Paní Kablíková, známá botanička, byla tetou bratří Mánesů, kteří ji ve Vrchlabí navštěvovali. Tam zřejmě uzavřel Antonín Fierlinger přátelství s Josefem Mánesem.

Už v roce 1848 objednal u něho prapor pro Národní gardu, který byl svěcen o svatošních svátcích a byl prvním v řadě Mánesových praporů. V r. 1861 jmenovali sobotečtí Palackého a Riegra čestnými občany a Mánes pro oba vytvořil patřičné diplomy. Z té doby je i jediný doklad Mánesovy přítomnosti v Sobotce, totiž tzv. kostecký náčrtník, který reprodukoval r. 1930 F. Žákavec v Pekařově sborníku.

Zcela zvláštní význam má pro Mánesovo dílo jeho návrh výzdoby stropu soboteckého divadla. Základem divadla se stal solný sklad, vystavěný v roce 1777. Roku 1850 byl změněn na stálý divadelní sál, jeden z prvních v Čechách. V letech 1860 - 1861 byl znovu upraven a tehdy došlo k přenesení malby podle návrhu J. Mánesa na strop a zadní stěnu sálu. Malbu na strop přenesl malíř pokojů V. Ninger z Mnichova Hradiště a pokud můžeme podle fotografií soudit, provedl ji dobře. Velmi krásný klenutý sál s dobrou akustikou značně získal. Při úpravě r. 1873 malbu obnovil sobotecký malíř pokojů Josef Vitvar. Malba vydržela až do r. 1920. Tehdy byla nejen zabilena, ale zcela smyta a otlučena.

V Sobotce zůstal jen návrh, který se pod č. 1849 IV A/126 stal cennou součástí muzejních sbírek. Sestává ze dvou částí: návrhu na vlastní strop 70 x 66

Strop od Josefa Mánesa

Návrh J. Mánesa na výzdobu stropu soboteckého divadla.

cm a návrhu na zadní stěnu 33,5 x 15 cm. Je na dobrém ručním papíře a je doprovázen četnými Mánesovými poznámkami. V r. 1919 reprodukoval návrh Wirth a pak v r. 1920 Jiřík. Jeho reprodukce zatím jako jediná obsahuje obě části návrhu s Mánesovými poznámkami. Reprodukce návrhu vyšla např. i ve sborníku Sobotka 1498 - 1948, v Lidové demokracii 5. 1. 1958 a v knize H. Volavkové 1981. Ta přetiskuje i Mánesovy rukopisné, německy psané poznámky, jejichž obsah zčásti tlumočil už Jiřík: „Za příčinou volby vymaloval jsem každou z obou postranních stěn jinakou barvou, skoro se mi zdá, že zele-

ný ton (tupá studená zeleň) jest lepší, než červená strana.“ Podle pamětníků byla skutečně použita doporučená zeleň.

A obnova stropu? Už ve 30. letech vyprojektoval arch. Hortlík jako závěrečnou práci svých studií návrh na rozšíření divadla, přičemž počítal i s obnovou Mánesova stropu. V r. 1971 se dostala obnova stropu do volebního programu, ale uskutečněna nebyla. Znovu se o stropu jednalo r. 1989. Mánesův návrh visel na stěně soboteckého muzea do 50. let. Pak se objevil v městském archivu, posléze v trezoru MěNV v Sobotce a konečně v r. 1994 na půdě radnice, v době, kdy

už nebyl v novém katalogu muzejních sbírek zapsán, a tak se vlastně vytratil z evidence. Nález otvírá znovu možnost obnovy stropu. Sál, dnes zcela zanedbaný, nebudi příznivý dojem a jeho dnešní stav je využíván doslova ke štvání proti jeho výtvarné hodnotě. Kinu dnes hrozí uzavření, přičemž vhodnou přístavbou předsálí, hygienického zázemí a dalšími drobnými úpravami by mohl vzniknout nesmírně vhodný a atraktivní prostor. Úpravy by měly být projektovány koncepčně, aby bezhlavým prováděním chvilkových nápadů nebyl znehodnocen celý komplex staré radnice.

K. Samšíňák

ATLET SE SBÍRKOU MALÍŘSKÝCH DĚL

I sport má místo v životě lidí, tedy alespoň některých, má svou historii, laskavý čtenář Muzejních novin snad nepohrdne následujícími řádky.

V Jičíně se narodili tři olympionici: hokejista Jaroslav Řezáč chytal za Československo na I. ZOH v roce 1924 v Chamonix a o čtyři roky později na II. ZOH ve Svatém Mořici. Plavec Jiří Kovář startoval na XIV. LOH v roce 1948 v Londýně. Třetím je Alois F. Linka.

Alois F. Linka se narodil roku 1900 v jičínských vojenských kasárnách, kde jeho rodiče měli kantýnu. V kasárnách měl všude přístup, žil opravdovým klukovským životem, mnohé prázdniny strávil jen na kasárenském dvoře, kde se dalo řádit do sytosti. Ke skutečnému závodění se dostal až v roce 1920, kdy se konaly OH v Antverpách a v novinách se o nich hodně psalo. Jičínský krajan prof. Burda byl členem Sportovního klubu Slavia Praha a na podzim do svého klubu „přitáhl“ i Linku, který po přestěhování rodičů bydlel v hlavním městě a studoval obchodní akademii. První svůj závod na 100 m v kategorii nováčků vyhrál za 12,4 vteřiny. Zimní slavicistická příprava v Horejově škole jej připravila na zlepšený výkon 11,8 vt., v roce

1922 běžel Linka stovku za 11,4 vt. Téhož roku poprvé startoval v zahraničí, a to na světových studentských hrách v Římě. Brzy následovala Marseille, Vídeň, Mi-

lán, Benátky, Terst, Trident, Záhřeb, Lublaň, Budapešť, Berlín, Mnichov, Lipsko, Magdeburg, Štrasburk, Paříž, Lyon, Nizza, Amsterdam. Linka nebyl jen

výborným sprinterem, jak dokazují jeho překonané rekordy na 100 m, 200 y, 220 y, 300 y a 23 rekordů ve sprinterských i jiných štafetách, ale i svými výkony ve skoku o tyči (345 cm), skoku do dálky (668 cm) a vrhu koule (byl dokonce i přeborníkem republiky) vyhrál mnoho závodů. Na jeho kontě je 183 míst prvních, 78 druhých, 21 třetích a celkem závodně naběhl 172.580 m.

Rok 1923 byl pro Linku nejúspěšnější, neboť zaběhl stovku poprvé pod 11 vt. a překonal tak 10 let starý Vorišův rekord. Na OH v roce 1924 v Paříži se časem 10,9 vt. probojoval do semifinále. Zúčastnil se i IX. LOH v roce 1928 v Amsterdamu, po nich přestoupil z S.K. Slavia Praha do AC, Sparta Praha.

Vedle sportu bylo Linkovým koníčkem umění. Jeho restauraci na náměstí Krále Jiřího na Vinohradech navštěvovali i mnozí literáři a výtvarníci. Málokdo se mohl pochlubit tak krásnou sbírkou cenných malířských děl. Alois F. Linka byl člověk všestranný, věčný optimista, jen si občas posteskl: „Škoda, že jsem se nenarodil o nějaký rok později, je mi až líto, jaké mají nyní sportovci a stadiony vybavení...“ Zemřel roku 1969 v našem hlavním městě.

Jiří Štál

Olympionik z Jičína – A. F. Linka (vlevo)

POHÁDKA V MUZEU

Ani letos nezůstalo okresní muzeum stranou a značnou měrou se podílelo na přípravách a organizaci festivalu Jičín - město pohádky. Prokázalo, že jest a zůstává trvalou součástí organismu města a jeho kulturního dění, že mu nehrozí nebezpečí přerůst v jakousi pseudovědeckou instituci, která by neměla co říci současnosti.

Až neočekávaný úspěch měla výstava textilních hraček v muzejní chodbě, kterou se tu prezentovala firma LUDUS. Tři pražské návrhářky připravují vzory podle kterých novopacké pracoviště vyrábí kouzelné, jednoduché a při tom velmi nápadité hračky - pomůcky. Tyto výrobky neslouží jen k ukrácení dětského času, ale učí děti různým pohybovým dovednostem a povzbuzují i citění estetické. Pro mnohé rodiče jsou pak inspirací jak lze využít i některých zbytků doma k výrobě krásy.

Titulek Pohádkových novin

Dřevěné hračky Eriky Bradáčkové vystavené v předšálí galerie představují další protiváhu kýčovitým umělohmotným monstrům. Dřevo, právě tak jako přírodní tkanina, symbolizuje opravdový pohled na svět daleko přirozeněji, než náhražkovité slizce hladké výlisky nepřirozených barev. I za tenhle výchovný moment patří muzeu poděkování.

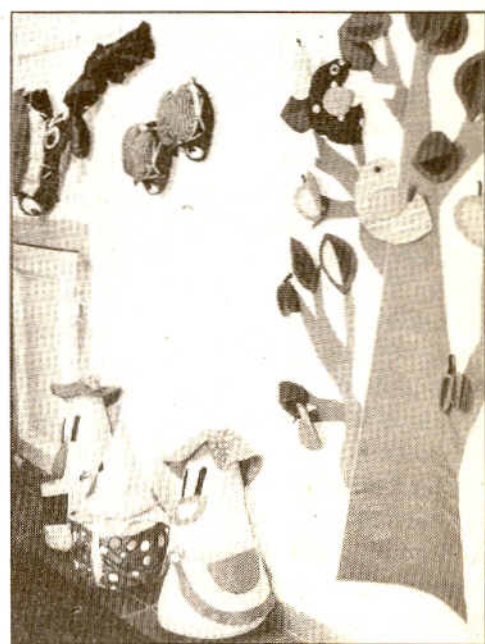
Po celou dobu pohádkového festivalu stávala před zámekm vetchá stařena, večer často značně zblouvaná a poničená. Remagena, vysloužilá redaktorka Pohádkových novin ukazovala všem sídlo redakce a svou truhličkou představovala i cestu k rozhovoru čtenářů s novinami. Za pomoci dvou počítačů, útulné kanceláře a

prosvidčeného skla z knihovny, na kterém se noviny lepily, vznikala tu nejkrásnější plátek Střední Evropy. Trinácti nadšením, které mnozí nazývali bláznem, se podařilo v době, kdy naši pracující spokojeně spali, vyrobit noviny, jejichž náklad vzrostl z 250 až na 600 výtisků denně. O atmosféře tu panující svědčí skutečnost, že redakci vyhledávali zna-

veni festivalová „vejboři“ jako poslední oázu klidu.

Za tohle všechno zaslouží si okresní muzeum poděkování. Neboť ti, kdož nesou hlavní zásluhy nepřijí si být jmenováni.

Bohumír Procházka

Hračky firmy LUDUS

mečkou karkamí, jejíž šarke sahala vždycky až k zemi, ale

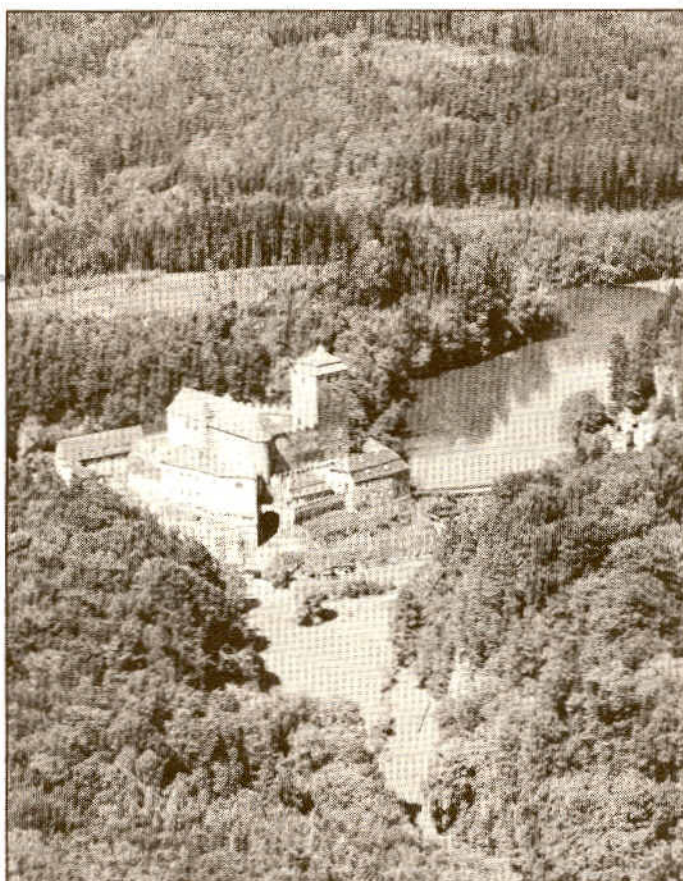
i povysil ústřase, které se hrávaly před jeho podnikem...

Inzerce Paškova knihupectví se jménem zakladatele firmy

První naučná stezka na okrese Jičín „Údolí Plakánek“

Hnutí Brontosaurus PANDA Jičín a Okresní muzeum a galerie otvírá naučnou stezku v krásném údolí potoka Klenice pod hradem Kost. Stezka má deset zastávek. Začíná u soboteckého hřbitova pod Humprechtem, pokračuje druhou zastávkou u odbočky na Libošovice, pak prochází kolem Semtinské lípy na hrad Kost. Pátou a šestou zastávku najdete v údolí Plakánek. Další zastávka je u studánky Roubenka. Potom stezka odbočuje do Malého Plakánku a podél Veseckého potoka vede až na náves Vesce, kde je umístěna poslední, desátá informační tabule, které graficky zpracovala firma PS GRAPH Jičín. Dokumentační materiál byl získán především z fotoarchivu Okresního muzea, ilustrace pak poskytl vynikající ilustrátor Květoslav Hisek.

Nedílnou součástí stezky je průvodce, který vznikl zásluhou RNDr. Karla Samšíňáka, CSc. Průvodce podává stručnou informaci o geologii, geomorfologii, hydrologii, původní vegetaci, zvířené, archeologii, historii v tomto nádherném území chráněné krajinné oblasti Český ráj. Populárně naučný text je proložen úryvky z básní Fráni Šrámka, kterého Sobotecko okouzlo, ale také pověstmi, které se vážou

k jednotlivým úsekům stezky. V průvodci najdete řadu ilustrací a fotografií. Hlavní pozvánkou je barevná obálka s leteckou fotografií hradu Kost a kouzelného lidového stavení z Vesce.

Před tím, než pozveme všechny zájemce na návštěvu do malebného údolí, chceme poděkovat všem, kteří se podíleli na vytvoření stezky, a to je: především Brontosauri, kteří již od roku 1988 v údolí pracují a pomáhají zachraňovat poslední významné chráněné lokality, tak také všem, kteří poskytli finanční prostředky na realizaci stezky, a to je: Ministerstvo životního prostředí ČR, Okresní úřad, referát životního prostředí v Jičíně, Správa CHKO Český ráj, Sklopisek Střelec, pan hrabě G. Kinský dal Borgo, Zemědělské družstvo a Městský úřad v Sobotce, Klub českých turistů v Jičíně, Autoopravna Stašek-Píček Sobotka, MAVE Jičín, Česká spořitelna, zaměstnanci ZPA Čakovice Jičín. Poděkování patří také firmám PS GRAPH a TYGROS.

Přejeme všem, kteří se rozhodnou stezku navštívit, příjemné počasí a dobrou náladu. Průvodce si můžete zakoupit za pouhých 5,- Kč v Okresním muzeu a galerii v Jičíně.

RNDr. L. Šoltysová

Akademický malíř Radek Pilař, ač původem z Písku, snad i díky spolupráci s Václavem Čtvrtkem na jeho Rumeajsovi, našel v Jičíně zalíbení a rád se sem vracel. Po roce 1989 si Jičín zřetelně uvědomil zásluhu Radka Pilaře na propagaci města a jeho nezměnnou touhu pomoci dotvořit pohádkový kolorit města. První splátkou bylo udělení čestného občanství v r. 1990, ale stále zde chyběla expozice ukazující Radka Pilaře nejen jako ilustrátora, ale především jako stále hledajícího, moderního a potřebného kumstýře. Ze společných plánů sešlo 7. února 1993, kdy Mistr Pilař umírá na infarkt. Morální závazek na sebe přebírá jeho žena Ludmila a ve spolupráci s městským úřadem se snaží najít vhodnou formu prezentace Pilařova díla. Nakonec se daří najít místo na zámku, daří se i ak. arch. Václavu Hodanovi, který rozumí dílu Radka Pilaře a 20.

Otevření expozice se neobešlo bez slavnostního zápisu do pamětní knihy. Právě se podepisuje Vladimír Komárek, herečka Nada Komvalinková a Vlastimil Brodský.

října 1994 je předána na slavnostní vernisáži expozice z díla ak. mal. Radka Pilaře veřejnosti. Vystavená díla v mnohém

Radek Pilař

předurčují další vývoj a silně zasahují srdce vnímavého návštěvníka. Pilařovy fotoasambláže, oleje i různé drobnosti vypovídají o člověku hluboce citlivém, který se vrací k dávným kořenům, z nichž vysílá svoji tvorbu kamsi do budoucna. R.Šál

Okresní muzeum a galerie děkuje všem sponzorům, kteří se podíleli na přípravě stálé expozice Radka Pilaře: Agrostroj Jičín, Komerční banka Jičín, Česká spořitelna Nová Paka, Krkonošské dřevařské závody Vysoké Veselí, MAVE Soběraz.

VELIŠ

Veliš – lidová malba z 19. století

(Pokračování ze str. 1)

Královský hrad Veliš byl postaven už koncem 13. nebo počátkem 14. století pravděpodobně Václavem II. Nejstarší písemná zpráva o něm je z roku 1316, kdy jej Jan Lucemburský zastavil Půtovi z Frýdlantu, synu Hynka z Dubé. Tehdy již bylo k hradu připojeno město Jičín a několik vesnic, které koncem 13. století patřily k jičínskému věnnému panství královny Guty, manželky Václava II. Za Jana Lucemburského získali r. 1327 velišské panství Vartemberkové, nejdříve jako zástavu a r. 1337 dědičně.

Z nich je nejznámější Čeněk z Vartemberka, který bojoval u Hořic proti Žižkovi dne 20. dubna 1423 a byl poražen. Po bitvě s hrstkou ozbrojených prehl na hrad Veliš. Zemřel 17. září 1425 na mor. Posledním Vartemberkem držícím Veliš, byl jeho syn Jindřich, který zemřel na následky zranění utrpěného v bitvě u Lipan 30. května 1434.

Ve Veliši byl kostel a plebánie (fara), ze které se podle desátkového rejstříku z r. 1369 platilo pololetně 12 gr. papežského desátku. Jednalo se tedy o středně bohaté obročí.

Dne 23. září 1371 presentoval Beneš z Vartemberka po smrti plebána Jakuba plebánem Ctibora, kněze z Police. Po jeho odchodu v březnu 1373 se zde vystřídal několik kněží. Posledním plebánem v době předhusitské byl od 15. července 1415 klerik Boček, syn Ctibora ze Zábřovic.

Po krátké vládě Machny z Veselé získal r. 1438 Veliš Hašek z Valdštejna, který byl velmi nestálý a postupně měnil své postoje ke všem stranám své doby a sváděl proto četné boje. V r. 1443 přepadl Veliš zemský škůdce Beneš z Mokrovous a Haška odvedl do vězení na svou tvrz. Propuštěn byl teprve, když vojenská hotovost Hradeckého kraje oblehla Mokrovousy.

Hašek nebyl přítelem Jiříka z Poděbrad, později se však smířili a v r. 1452 prodal Hašek velišské panství Jiříkovi z Kunštátu a Poděbrad, který ustanovil hejtmánem na Veliši Bořka z Hrádku. Jiří daroval Veliš Jindřichu z Michalovic, nakonec s ním panství opět vyměnil a postoupil svým synům.

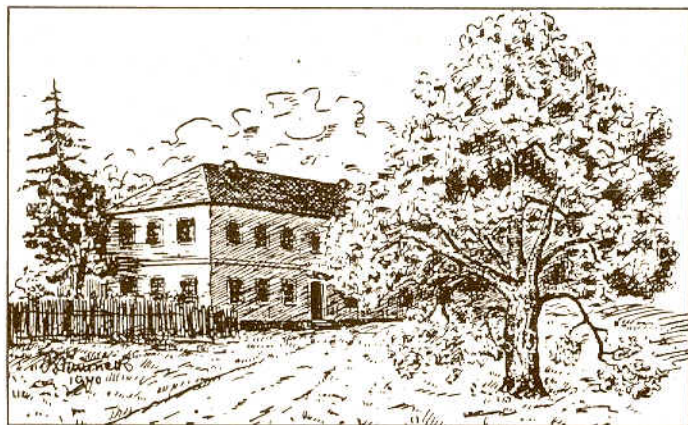
Roku 1482 získal panství Samuel z Hrádku a Valečova, který je prodal asi r. 1487 Mikuláši staršímu Trčkovu z Lípy a na Vlašim. V této době již k panství patřil hrad Veliš, městečko Podhradí, město Jičín, dva dvory a 21 vsí.

Trčkové r. 1500 převezli na Veliš basilejská kompaktata, která před tím chovali na hradě Lipnici. Původní hrad byl pravděpodobně uzavřeným blokem s věží, palácem a kaplí, teprve Trčkové v polovině 15. st. hrad rozšiřovali a dali mu vzhled, jaký měl před zbořením. Podle B. Balbina poslední stavební úpravy na hradě prováděl v letech 1593 - 1596 proslulý válečník Vilém Trčka z Lípy, který nechal na hradě vyhloubit hlubokou studnu.

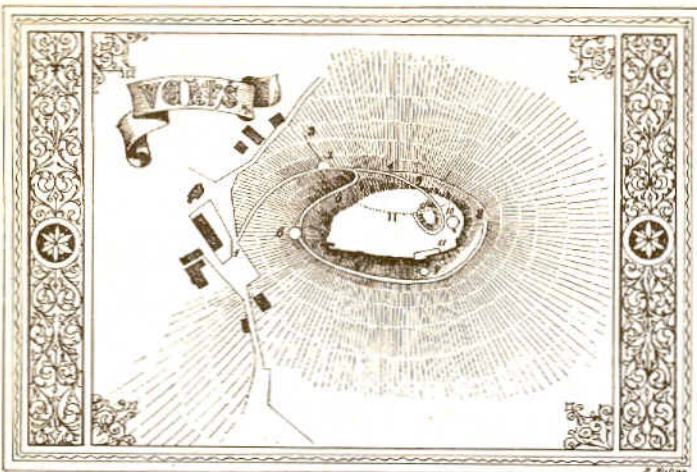
V r. 1606 koupil Jan Rudolf Trčka staré rodové panství lipnické od Jindřicha Matěsa z Thurnu a za to mu prodal velišské panství bez města Jičína, který připojil ke Kumburku. Thum byl jedním z hlavních vůdců stavovského povstání, byl horlivým protestantem a stal se velitelem stavovského vojska. V r. 1618 byl jedním z původců pražské defenestrace. Po porážce na Bílé Hoře uprchl s Fridrichem Falckým za hranice. V pobělohorských konfiskacích bylo velišské panství zabaveno a r. 1622 prodáno Albrechtu z Valdštejna. Pokud se Valdštejn zdržoval na Jičínsku, bydlel v jičínském zámku, odkud často zajížděl na Veliš, aby se potěšil pohledem na přestavovaný Jičín i krásným rozhledem po okolní krajině. V r. 1634 byl Valdštejn v Chebu zavražděn a jeho panství získaná z konfiskací opět konfiskována.

Panství Veliš a Staré Hradky koupil hrabě Jindřich Šlik, prezident dvorské válečné rady. Jindřich Šlik pocházel z nezáměrné větve významného šlechtického rodu, proto se věnoval vojenské službě. Za stavovského povstání vstoupil Šlik do služeb moravských stavů a v bitvě na Bílé Hoře velel moravskému pluku pěchoty. Jeho lidé padli téměř do jednoho u zlímecku Hvězdy, když ostatní stavovské vojsko prehalo. Šlik byl zajat nezraněn. Když r. 1621 přestoupil ke katolictví, dostal od císaře plukovníký patent, s nímž sloužil v Uhřích a v řiši až do r. 1625, kdy ho Valdštejn přijal jako plukovníka do nové císařské armády. Šlik málokdy zavítal na své panství a jejíh správou pověřil Adama Rodovského z Hustiřan. Za Valdštejnova života se nepřátelská vojska vyhýbala jeho panstvím, ale po jeho smrti vtrhli do zdejší krajiny několikrát Švédové a pokoušeli se o dobytí Veliše. Přestože byl bráněn jen malým počtem císařských vojáků, hrad vždy obstál. Při švédských vpádech nacházeli útočiště na Veliši i jičínsí jezuité.

Jindřich Šlik zemřel r. 1650 a panství zdědil jeho syn František Arnošt. V r. 1658 bylo císařskou radou rozhodnuto, že některé hrady budou zbořeny, aby v době války nemohly sloužit jako základny nepřátelskému vojsku. Mezi navrženými byl i Veliš. Podle popisu panství z r. 1660 byl hrad již velmi zpustlý a opuštěný. Nový panský dům byl postaven pod hradem ve Vokšicích, později byl nazýván tvrzí. Sem byla přenesena správa panství. V r. 1700 byl

Fara ve Veliši

Plán hradu podle A. Sedláčka

ve Vokšicích postaven zámek. Nové sídlo správy bylo od r. 1717 v Jičíněvsi, kde byl postaven další zámek.

Přestože bourání hradu bylo odkládáno, musel se František Arnošt Šlik rozhodnutí císařské rady podřídit. Kamene bylo použito na stavbu zámku v Miličevsi, stavbu dvora ve Starém Místě a na dalších stavbách. K největší zkáze došlo až v 19. století rozšířením čedičového lomu, který zde byl již počátkem 17. století. Výroba šterku na stavby a opravy silnic byla zastavena až v r. 1908.

Od husitských válek byl na velišské fáře kněz podobojí. V r. 1622 musel podle císařského nařízení nekatolický kněz opustit Čechy a fara zůstala neobsazená. O rekatolizaci se zde starali jičínský jezuité.

V letech 1747 - 1752 nechala Anna Josefa, vdova po Františku Josefu Šlikovi, postavit na místě

starého gotického kostela nový, pozdně barokní. Prvním farářem se stal Jan Daniel Bryscejn (1776 - 1784). Velišská fara patřila mezi nejbohatší fary hradecké diecese, náležely k ní bývalé plebánie v Chyjicích, Kostelci a Nadslavi i gotický kostel ve Starém Místě. Od r. 1685 zde byla farní škola, prvním učitelem se stal Matouš Seller (1685 - 1706). V r. 1755 vydala Anna Josefa Šliková nařízení o příjmu učitele od záduší velišského, kosteleckého, dolanského, chyjického, nadslavského a jičíněveského. Učitel měl nárok na pět koled ročně a za zvonění klekání v šesti vsích. Z vokšického pivovaru dostával tři sudy piva ročně. V letech 1795 - 1841 zde učil velmi svědomitý učitel František Kovanda. V r. 1834 měla škola 180 žáků, byla již dvoutřídní. Po Kovandovi se stal učitelem František Kotyk (1841 - 1846) a Josef Matějka (1846 - 1875). V r. 1850 škola do základů vyho-

řela. Nová byla dostavěna až v r. 1855. Za dalšího řídícího učitele Františka Pluhaře (1875 - 1894) byla škola rozšířena na trojtřídní, od r. 1886 na čtyřtřídní, v r. 1901 na pětiletou a od r. 1905 byla zřízena při čtvrté třídě dívčí pobožka. Po první světové válce počet dětí klesal, proto od r. 1922 byla škola redukována na čtyřtřídní. Ještě v r. 1950 měla velišská škola tři třídy, od r. 1950 - 1951 byla dvoutřídní.

V poledne 24. dubna 1865 vypukl ve Veliši oheň a posilován prudkým větrem strávil téměř celou ves. Nepoškozeny zůstaly pouze čtyři domy a dvě stodoly. Ves byla znovu postavena takovým způsobem, že se stala nejvýstavnější obcí v okolí. Hospodáři se ale při tom značně zadlužili.

V únoru 1866 přišel na velišskou faru po zemřelém čestném děkanu Josefovi Stránském nový farář Antonín Ludvík Novák. V červnu téhož roku přišel jako druhý kaplan do Veliše Hynek Ignác Knap.

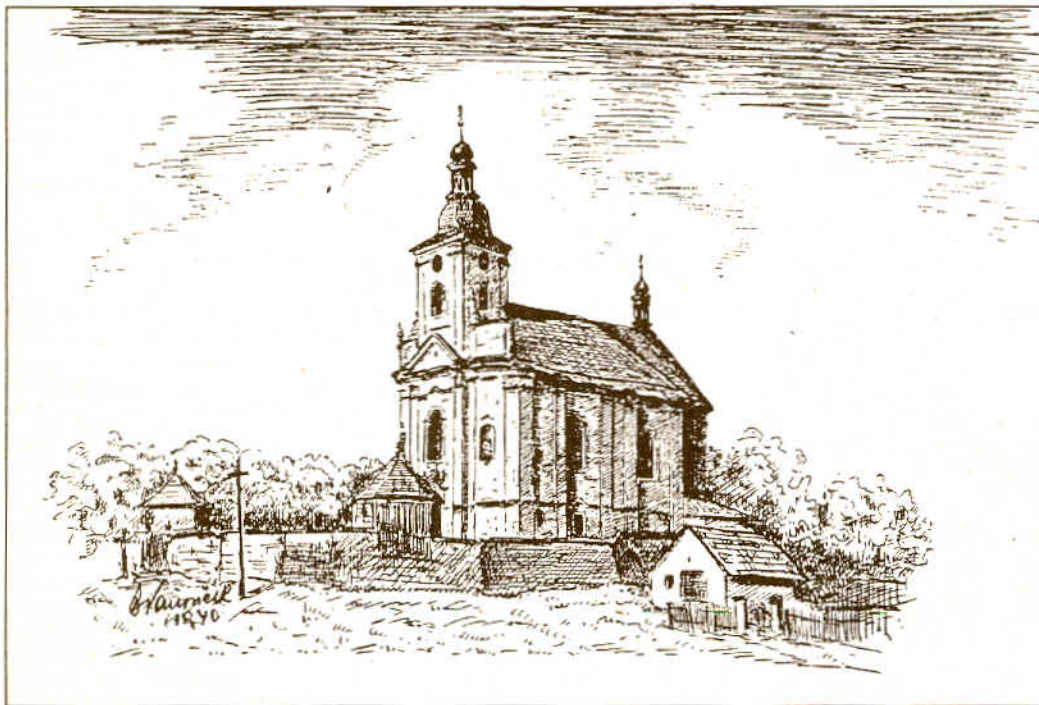
Velišský děkan A. L. Novák

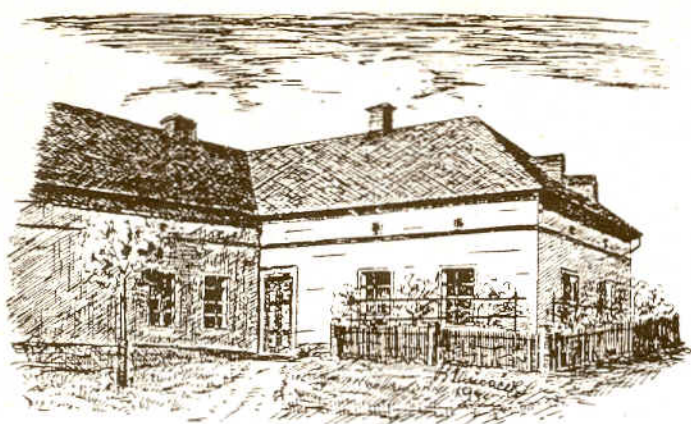
Kaplan H. I. Knap

Oba duchovní měli velký význam pro další vývoj obce. V r. 1871 založili ve Veliši Katolicko-politickou besedu. Ze statě J. Jirčáka „Zaslouhy děkana A. L. Nováka a kaplana H. I. Knapa o povznesení obce Veliše u Jičína“ (Sborník Muzejního spolku 1941) vyplývá, že tento velišský spolek byl patrně druhým politickým venkovským spolkem v Čechách vůbec. Byl spolkem pouze pro katolické muže. Pořádal přednášky, schůzky k rozmlouvám a zábavám a členům půjčoval časopisy a knihy. Kaplan Knap přednášel o včelářství i o českých dějinách. Byla hrána dětská divadelní představení a pořádaný taneční zábavy. Při spolku byla knihovna, která již v r. 1872 měla 100 svazků, po čtyřech letech již 400 svazků. V r. 1873 byla z podnětu H. I. Knapa založena ve Veliši Svatováclavská záložna, která poskytovala obyvatelům výhodný úvěr.

Zasluhou obou duchovních byl rovněž založen r. 1874 zpěvácký spolek „Cyrilská jednotna“, který se věnoval nejen zpívanému chóru za doprovodu varhan, ale i další spolkové činnosti, např. pořádání zábav a výletů do okolí. Od r. 1900 hrál spolek „Tyl“ ochotnické divadlo. Vznikl vlastně v Podhradí, ale když se zformoval do řádného spolku se stanovami a postavil ve Veliši jeviště, působil trvale ve Veliši. Z obětavých členů spolku jmenujme alespoň Fr. Vaňoučka. Když nadšení pro sokolské hnutí proniklo z Jičína na Veliš, založil student K. Drbohlav spolek Sokol na Veliši. Během první světové války činnost spolků ochabla, ale rok 1918 a vyhlášení Československé republiky bylo spolky „Tylem“, „Sokolem“ a „Cyrilskou jednotou“ společně oslaveno. Ihned v r. 1918 byl založen studentský spolek „Svornost“ v čele s Ivanem Pourm. S úspěchem hrál divadelní hry, budoval svoji knihovnu z vítězků představení a z pořádání tanečních zábav, zejména z podzimní „Cecilky“. V r. 1926 dokonce spolek uspořádal kurs moderních tanců. K 10. výročí působení spolku vydali studenti Almanach spolku studentů z Veliše a okolí za redakce J. Knoba. Autorsky se podíleli F. Šrámek, J. Jakubec, Fr. Křelina, J. Knob, Fr. Pour, Ivan Pour a také J. Hora.

Kostel sv. Václava ve Veliši

Hlaváčekův statek čp. 9, původně hostinec a sídlo záložny a kulturní Besedy ve Veliši

Obálka Almanachu s poznámkami J. Š. Kubína

5. srpna 1928 uspořádal Spolek studentů z Veliše a okolí slavnost na počest desetiletého trvání spolku, spojenou s I. sjezdem svých členů.

Pro život obce bylo důležité zřízení pošty v r. 1909, četnické stanice v r. 1918. Také rok 1923 byl pro

Veliš významný. Obec byla totiž v tomto roce elektrifikována. Kromě již zmíněných spolků zde působil Sbor dobrovolných hasičů, odbor Matice školské, Sdružení republikánského dorostu. Právě na Veliši byla 13. května 1928 konána slavnost rozvinutí praporu okresního sdružení republikánského dorostu na Jičínku.

Mnohé události připomínající život obce jsou zaznamenány v kronikách. Velišské jsou vedeny od r. 1952. Jako v jiných obcích jsou i ony poplatny své době. Jen občas problematice zajímavost, např. odsouzení velišského faráře za jeho odmítnutí zpovědníka ozdobného pionýrským šátkem, či informace o vánocích divadelních ochotníků, nebo požáru hostince 26. 12. 1963.

Kronikáři, zejména po r. 1948, byli velmi omezovali ve výběru zpráv vhodných k zapsání do kroniky.

Ve Veliši se kronikářské práci věnoval do r. 1956 Hlunek Trnka, do r. 1963 psal kroniku Josef Hlaváček. Od r. 1964 do dnešních dnů píše kroniku učitel Jan Sochor.

Svoboda slova, nastolená po listopadu 1989, umožňuje dnešním kronikářům pravdivě zaznamenávat život své obce.

Oldřich Turčín

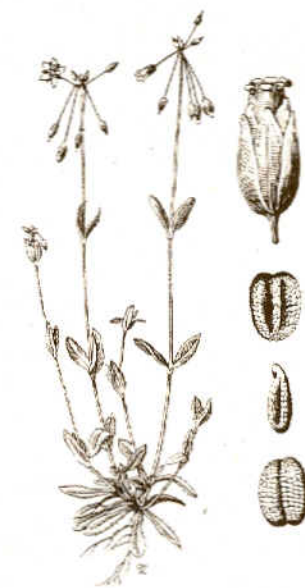
Z přírody

Nejvyšší bod velišského hřbetu, který se nachází u obce Podhradí se tyčí do výše 429 m nad mořem. Je to výrazný nesouměrný kuželovitý neovulkanický suk složený z pňových čedičových žil v komínové brečce, který vznikl při třetihorní sopečné činnosti vypreparováním odolnějších vulkanitů. Současná podoba Veliše je poznamenána rozsáhlou těžbou, která

probíhala v minulém století. Těžil se zde živecový čedič, který sloužil jako štěrk na stavbu silnic v okolí. Veliš je chráněným územím geodetického bodu, který je důležitý pro tvorbu map.

Čmánek okoličnatý pravý (*Holosteum umbellatum* L. subsp. *umbellatum*)

Vyskytuje se v rostlinných spole-

Čmánek okoličnatý pravý

čenstvích, která první osídluje obnažené půdy. Takovým stanovištěm je obnažený erodující čedič na Veliši.

Čmánek (nebo také plevel) okoličnatý je jednoletá rostlina dosahující až 30 cm. Celá je pokryta žlázkami, a proto při dotyku se lepí. Má dva typy listů - přizemní obkopinaté s řapíky a lodyžní eliptické přisedlé. Květy jsou uspořádány v vrcholovém okolíku na dlouhých stopkách, které po odkvětu se sklánějí dolů a vytvářejí jednoznačný habitus rostliny, podle kterého čmánek poznáte. Čmánek kvete na jaře a korunní plátky bývají převážně bílé, ojediněle růžové.

Rostlina patří do čeledi ptačincovitých (*Stellariaceae*). Čmánek patří k rostlinám, které jsou na území Východních Čech ohroženy. V našem muzejním herbáři máme jen dvě položky tohoto druhu ze dvou lokalit. Více lokalit na Jičínku v současné době není, i když v minulém století rostl na mezích po celém okolí Jičína.

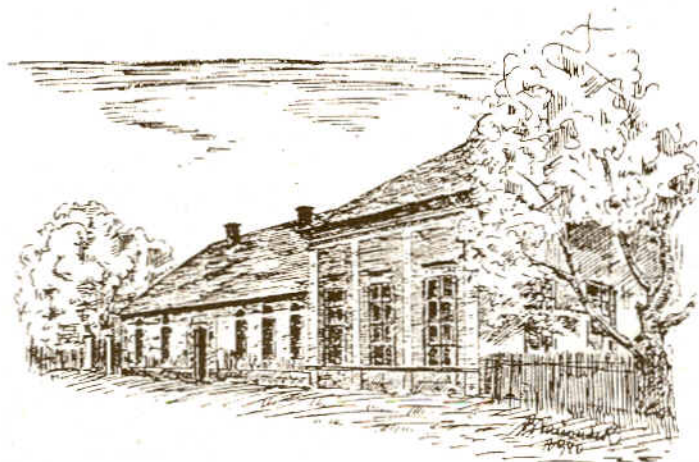
RNDr. L. Šoltysová

Archeologie

Nejstarší kamenické dílny pod Veliši

Až zavedení zemědělství a chovatelství jako základny obživy pravěkých lidí od počátku mladší doby kamenné, archeology nazývané neolitem, znamenalo již od konce 6. tisíciletí před Kristem zvýšenou potřebu manuálně schopnějších jedinců, kteří byli schopni zabezpečit výrobu některých pracovních nástrojů. Mezi jedny z nejdůležitějších patřily kamenné sekery, později i sekeromlaty, jež mimo jiné sloužily k opracování dřeva, ke kácení stromů a dalším činnostem při stavbě prvních stálých domů. Po technologické stránce patřila

výroba kamenné sekery k obtížněji zvládnutelným procesům, dříve se dokonce soudilo, že její výroba trvala v této době i několik let. Rovněž zabezpečení přísunu suroviny znamenalo určitě poznatky, neboť ne každá hornina byla použitelná. Tak nastala potřeba první primitivní dílny, kterou archeologové mohou zjistit třeba po orbě zvýšeným počtem více či méně opracované suroviny, polotovary a zmetky z výroby nástrojů. A to se již dostáváme k jedné z prvních dílen na Jičínku, kterou se podařilo identifikovat paní Evě Ulrichové z Jičína, archeoložce amatérce. Shoda jmen i příjmení s pracovníci jičínského muzea

Sídlo Občanské záložny ve Veliši

v oboru archeologie je zcela náhodná. Při jejich povrchových sběrech se jí podařilo nashromáždit více než deset kilogramů broušených kamenných nástrojů, které reprezentují celý výrobní postup od suroviny po hotový výrobek.

V katastru obce Březina na Jičínsku, u potoka Malý Porák ji pomáhal manžel, jak jinak tv. významné nálezy, které předala do sbírek Národního technického muzea, dostat z několikakilometrové vzdálenosti domů. Provenien-

ci suroviny zjišťovala na slovo vzatá odbornice, dr. M. Bukovanská z oddělení petrografie Národního muzea. Podle její analýzy byla přinesena ze vzdálenosti více než deseti kilometrů od hřebene Zvičiny. Další podrobnosti jsou

připravovány pro odborný tisk, nicméně již dnes je možno říci, že pod Veliši pracovala již před zhruba sedmi tisíci lety jedna z prvních „opravdických“ dílen. Podobnou se podařilo zjistit nedaleko Obrub na Mladoboleslavsku, ale ta již byla zásobována z jiného surovinového zdroje, odkudsi z hřebene Černé studnice mezi Jabloncem nad Nisou a Turnovem. Jisté podobných dílen bylo více, nicméně určité nebyla na každém sídlišti, v každé vesnici prvních zemědělců. Také představy, že kamenné nástroje sloužily jen k pracovním činnostem, jsou zřejmě liché. Pod jejich ranami, myslím, praskla nejedna lebka. Závěrem zaslouží zmínky fakt, že vynalezením kovolitectví pomalu kamenné sekery ustoupily bronzovým, nicméně jenom jedna jediná byla v této době zhotovena z jiného kovu. Je to známá zlatá sekera ze Sokolče u Poděbrad o hmotnosti téměř tři čtvrtě kilogramu. Ale to již opouštíme výroby kamenných nástrojů u Březiny, které s trochou nadsázky můžeme nazvat jako první předchůdce dnešních továren na zemědělské stroje v srdci Českého ráje, v Jičíně.

PhDr. Jiří Waldhauser, CSc.

Císař František I. na Veliši

Rakouský císař František I.

Šlikovny, vsi vzdálené asi půl hodiny, odtud nově upravenou stezkou stoupali na vrchol kopce. Při vchodu do zřícenin hradu, které tehdy byly ještě dosti rozsáhlé (teprve později upotřebený k přestavbě zámku v Miličevsi), byla zasazena ve zdi bílá deska s nápisem:

František I., dědičný císař rakouský, navštívil tento kopec Veliš dne 21. června 1813.

Také zde očekávaly již císaře deputace z blízkého Podhradí a duchovenstvo z Veliše. Farář Stránský podal panovníkovi popis hradu sepsaný samšinským farářem Vačkem. Deputace zdobila přítomnost děti s květinami a hudbou. Císař se zájmem sledoval dalekohledem krajinu, se zaujetím vyslechl vyprávění o podobě Trosek a Šlikovo popsání rozlohy jeho panství. Navštívil ještě kapli Loretskou a vrátil se do Jičína.

-troj

Počasí nebylo onoho dne přívětivé a také císař byl málomluvný. Brzy vsedl s družinou na koně, aby se podíval na Veliš. Jeli až do

Oldřich Říha

Oldřich Říha
(25. února 1893 Veliš - 16. srpna 1965 Dvůr Králové)

Velišský rodák O. Říha vynikl jako sbornístař a skladatel. V letech 1908 - 1912 studoval na učitelském ústavu v Jičíně, hudební vzdělání si později doplnil studiem u V. Nováka a J. Buriana v Praze. Účastnil se hudebního života všude, kde působil jako pedagog. V Novém Bydžově (1919 - 1928) řídil pěvecké spolky Lubor a Ludiši, pěveckou jednotu Hlasů v Nové Pace a po několika letech byl členem spolku Dalibor v Hořicích. V r. 1928 přišel jako učitel do Dvora Králové, kde se stal nejdříve ředitelem obecné školy, později střední školy a zůstal zde i léta zaslouženého odpočinku. Byl sbornístrem Záboje a dirigentem hudebního spolku

Dvořák. Za jeho vedení obě tělesa významně umělecky dozrála. Provedl s nimi hodnotná díla starší i novější, také několik oper. Založil a vedl aktiv skladatelů kraje Královéhradeckého. Sbíral lidové písně všude v okolí svého působení. Komponoval skladby pro mužské i ženské sbory, scénickou hudbu, drobné skladby a písně. Velké množství jeho prací vyšlo tiskem. K jeho rodišti se vztahují „Tři velišské polky“.

Jan Knob
(24. června 1904 Veliš - 29. dubna 1977 Turnov)

Jan Knob je znám především jako spisovatel literárního okruhu reprezentujícího hlavně po první světové válce ruralismus. Spisovatelé podobných životních postojů

Osobnosti Veliše

František Pour
(2. července 1865 Třtěnice - 7. března 1938 Veliš)

Ve velišské škole učil 18 let významný regionální vlastivědný pracovník František Pour. Pocházel z chalupnické rodiny ze Třtěnice čp. 41. Studoval učitelský ústav v Jičíně a po dokončení studií v roce 1885 se stal učitelem na čtyřtřídní škole ve Veliši. Po odchodu řídícího učitele Jana Beneše se stal zatímčím správcem a v r. 1908 byl jmenován řídícím učitelem. Školu vedl až do svého pensionování do 1. září 1926.

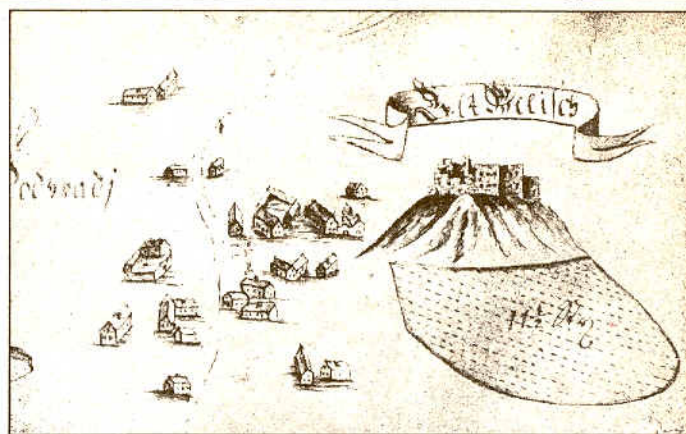
Pracoval a žil ve velišské škole, až když si vzal v červnu 1889 Annu Veselou, dceru starosty z Bukvice, odstěhoval se do Bukvice. Když se stal řídícím učitelem, přestěhoval se zpět do velišské školy. Vedl obecní kroniku a napsal řadu vlastivědných článků. Mimo jiné napsal Baráčeknické knihy, které byly vydány ve Sbírce starých pamětí z Podkrkonoší (Historické obrázky) v r. 1924. V Praze byly vydány jeho Dějiny obce a hradu Veliše u Jičína v Knihovně zemědělské mládeže (sv. 11, 1928).

Jan Knob

se soustředili okolo revue Sever a východ. Jan Knob debutoval jako pětadvacetiletý románem *Smršť* (1929). Hledáním vlastního výrazu je poznamenán ještě román *Černá křídla* (1930). Písmo času vydává v r. 1937, kde zaznamenává osudy českého sklárství a vliv hospodářské krize na toto odvětví lidské práce. Literárně velmi ceněn je román *Z plamenů roste* (1940). Děj zasazuje autor do vsi Doubnice na Jičínsku. Čtenář však brzy poznává, že předlohou této vesnice se svými sedláky, podruhy a osobitými postavami se mu stala právě rodná Veliš. V románě zřetelně zachytil vnitřní obrodu a hospodářskou proměnu české vesnice druhé poloviny minulého století. V r. 1947 vydal J. Knob *Kámen ze všech nejkrás-*

nější a v r. 1974 *Kruh viny*, kde soudní přelíčení s důstojníkem Šípem vytváří rámeček románu až k jeho tragickému závěru. Podobně jako J. Knapovi, V. Prokšpovi a Fr. Křelínovi, kteří byli navíc odsouzeni k mnohaletému věznění, byla i J. Knobovi znesnadněna po r. 1948 literární činnost. Jeho díla nesměla být vydávána a byla mu zakázána jakákoli intelektuální činnost. Pracoval manuálně, později byl zaměstnán v turnovském muzeu. Známa je Knobova publicistická činnost, která je však spjata obvykle s regionem Českého ráje a Podkrkonoší. Pro čtenáře našeho kraje připomeňme alespoň knihu *Jičín a jeho kraj*. Na počátku 70. let se stal autorem prvního libreta pro jičínskou muzejní expozici. -troj

Obraz hradu Veliše, po zboření (1677 – 1680), kresba na mapě vokšického dvora

Zůstalo v paměti

Rikávalo se, že do Veliše přijížděl Jaroslav Ježek...

Z Jičína je to přepěkná procházka. Jdete kolem dvou rybníků, nalevo je obec Veliš, kde hrával Jaroslav Ježek na varhany, a za nedlouho objeví se nám již Trosky, které jdou s námi.

Jaroslav Seifert: *Všecky krásy světa*, kapitola *Studánka a básník*

Na pana Jaroslava Ježka si pamatují velmi dobře. V dobách mého mládí jezdil do Veliše za svým

strýčkem p. Škodou, který byl regenschorim v našem kostele. Kromě toho, že velice rád a často hrával p. Ježek v kostele na varhany, zúčastňoval se i společenského života ve Veliši. Chodil s námi na procházky do lesa, koupat se do blízké Nohavičky, besedoval s mladými studenty „U Mařanů“. A tam se mu líbila jedna naše kamarádka. Je to už moc dávno - a tehdy - nikdo z nás netušil, jak velký umělec mezi námi je.

Věra Červenková, Veliš

Umělecké památky

Hrad Veliš

Stával na vrchu téhož jména. Z hradu se zachovaly jen nepatrné zbytky zdiva bašt, věže a západního paláce, které jsou pevně spojeny s čedičovým základem. Místy vytušíme nejasně vyznačené přístupové cesty k hradu.

O vzhledu hradu si můžeme učinit představu podle nejstaršího vyobrazení na pergamenovém plánu dvora Vokšice, který vypracoval v r. 1698 zemský měřič Andre-

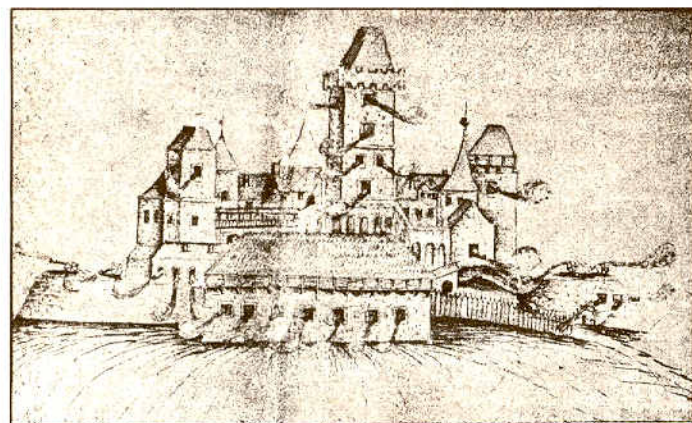
as Bernard Klauzer. Přestože vyobrazení vzniklo asi dvacet let po zboření hradu, stály ještě jeho podstatné části a žilo dost pamětníků. Lze tedy toto nejstarší vyobrazení považovat za věrohodné.

Kostel sv. Václava a hřbitov

Na mírné výšině uprostřed obce byl postaven v letech 1747 - 52 pozdně barokní kostel na místě

Kostel sv. Václava, v popředí socha sv. Václava

Obraz hradu Veliše z r. 1698, nejstarší známá kresba na mapě vokšického dvora

původního gotického, zbořeného v r. 1715. Stavitel Anselmo Lurago (1702 - 1765) zbudoval jednoduchý kostel s půlkruhově uzavřeným presbytářem a dvěma sakristiemi po stranách, s hranolovitou věží nad západním průčelím, z něhož uprostřed vystupuje rizalit s pilastry. Po obou stranách portálu jsou v nikách umístěny sochy sv. Prokopa a Vojtěcha.

Na vnitřním zařízení kostela se podílela řada dovedných řemeslníků. Řezbářské práce provedl M. Krupka z Jaroměře, práce kamenické Kříž z Tuře, pozlacení prováděl jeho bratr, Sanktusovou (sanktusník) věžičku provedl pražský řemeslník Jan Jiří Gumbert, v dalším roce opatřil bání velkou věž kostela.

Na hlavním oltáři je umístěn obraz sv. Václava od J. Helicha z r. 1875, od téhož malíře zdobí boční stěny oltáře obrazy P. Marie z r. 1871 a sv. Anny z r. 1873. Z poloviny 18. století pocházejí obrazy sv. Jana Nepomuckého a

sv. Antonína patrně od J. Raaba. V presbytáři je umístěn rokokový obraz zakladatelky kostela Anny Josefí hrab. Šlikové a stavitele A. Luraga z r. 1756.

V r. 1835 byl kostel značně poškozen požárem, jehož důsledkem bylo velké poškození věže i zvonů, o šindelové střeše nemluvě. Zvony byly natolik poškozeny, že bylo nutné je znovu přelit. Na jednom z nich např. nápis: Zvon tento ku cti sv. Václava od Anny, vdovy hrab. Šlikové zasvěcený strašným požárem dne 10. června 1835 rozlity v Praze, byl přelit za milostivé vrchnosti Frant. hrab. Šlika, patrona kostela roku 1837 u K. Bellmanna, c. k. dvorního zvonáře.

V r. 1880 byla opatřena věž ještě hodinami zhotovenými sobotickým hodinářem Prokšem.

Dvorec kolem kostela - bývalý hřbitov, je patrně rovněž dílem A. Luraga. Je pravidelně geometricky založen v obdélníku, obehnan zdi, která je proražena v mis-

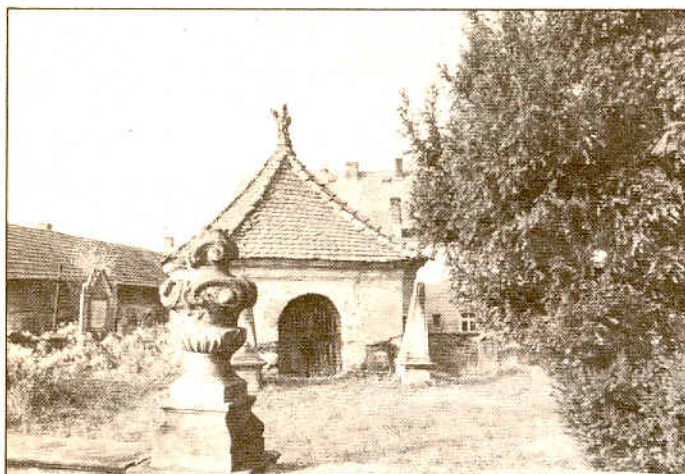
tě schodiště vedoucího k průčelí kostela. Schodiště má po stranách kamennou zídku, na ní k vytvoření iluzivního perspektivního dojmu jsou umístěny zmenšující se sochy světců (vpředu dva biskupové sv. Augustin a Ambrož, dále sv. Kosma a Damian, nejbliže k průčelí kostela sv. Bruno a Jilji. Sochy světců jsou střídány kamennými vázami. Po stranách schodiště jsou dvě kaple - márníce. Původně byly postaveny čtyři, dvě z nich zbořeny při obnovovacích pracích po

VG ZA NÁS SWATÁ BOŽI RODIČKO. Vzadu: Zřízeno roku 1831.

Boží muka

Na svahu Veliše pod hradem stojí Boží muka z 1. pol. 19. století s pilířem zdobeným reliéfem Krista na kříži s klečící postavou před ním, na dalších dvou zobrazena Kalvarie, na třetím málo čitelný nápis:

TWYCH O BOZE

Část původního hřbitova s márníci

požáru v r. 1835. Márníce jsou menší čtvercové stavby se zkosenými rohy, kryté jehlanitou střechou. Na vrcholu jedné umístěna plastika anděla troubícího k poslednímu soudu, na druhé smrti vylévání Krista. Márníce byly původně uvnitř i na vnějších zdech zdobeny malbami. Na hřbitově se nacházejí náhrobky z 18. a 19. století.

SKVTKVW HWALA
SWATOSTI PLNAS
STALA TAK ZE BO
HA GYNIEHO PRA
WYHO NENI NAD
TEBE BOHA ZYWE (HO)
TY GSY W PRAWDE
WECZNY PAN GENZ
(na patce hranolku)
GSY BVCH

NEGMOCZNYEGSY

Kaple sv. Kříže

Nad vsí směrem ke zřícenině hradu byla postavena V. Weinzettelem v letech 1925 - 1926 kaple sv. Kříže s mauzoleem Šliků v pseudoklasicistním slohu s důstojným průčelím.

Socha sv. Václava

Nad zaklenutou studánkou pod kostelem sv. Václava je umístěn sloup se sochou sv. Václava z r. 1783 se znakem a praporem. Je zdoben reliéfem sv. Jana, sv. Josefa a dobrého rozsevače. Vzadu na sloupku letopočet 1783.

Socha P. Marie

Immaculata (P. Marie Neposkvřená) je umístěna u křížovatek silnice z Veliše směrem na Vesec. Postava P. Marie stojí na zeměkouli obtočené hadem držícím jablko. Na podstavci nápis: OROD-

Sousoší sv. Jana Nepomuckého se sv. Vavřincem a Donátem

Sousoší je umístěno na východním svahu Veliše, pochází z r. 1755. Uprostřed socha sv. Jana Nepomuckého, vlevo sv. Vavřinec, vpravo sv. Donát. Ve spodní části reliéfy výjevů ze života těchto světců - sv. Vavřinec na roštu, utopení sv. Jana a klečící světec s gloriolou.

Nad výjevy nápisy:

vlevo:

§ WaWrZlnCze
pros Boha af gsMe
zbaWen! ohnle. gak
WezDegsslho, tak
WleCzneho (chronogr. 1755)

uprostřed:

glsle przenaraMnie! po
DIWnY BUH W.
§ WatYCh §WYch (= 1755)
v zal : 67. v : 36

vpravo:

§ Donate Wlpros U Boha
at hroMoWa Rana, a
zLY poWletZy nlcZ
neUbLIZUgY (= 1755) -troj

Veliš - místo věčného spočinutí

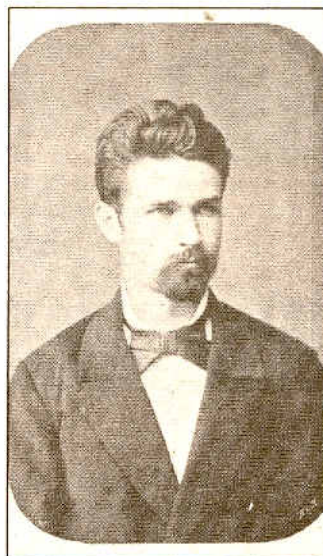

Velišský hřbitov se stal místem posledního odpočinku básníkovi našeho kraje **Josefu Jakubcovi** (3. 8. 1858 Lhota Hlázná - 9. 6. 1889 Jičín). Česká literatura v něm ztratila talentovaného lyricko epického básníka. J. Jakubec podlehl srdečnímu záchvatu v necelých 31 letech v bytě svého tchána v domě čp. 60 na jičínském náměstí. Po třech dnech jej uložili na velišském hřbitově do hrobu jeho matky. Pěknou řečí se rozloučil Ant. Šnajdauf.

František Křelina

Nekrolog A. Škampy otiskly Květy. verši oslavili básníka A. Heyduk a K. V. Rais.

Josef Jakubec

Odpočívá zde i básník, prozaik, dramatik a autor knih pro děti **František Křelina** (26. 7. 1903 Podhradí - 25. 10. 1976 Praha). Těžiště jeho tvorby spočívalo v ruralisticky orientované próze. Jeho pojetí lidského údělu jako bolestné cesty k vzájemnému pochopení a lásky, přemáhání zla obětí a pokornou službou lidem bylo ironií osudu trpce zkoušeno. V r. 1951 byl spolu se skupinou katolických literátů odsouzen a 9 let vězněn. V r. 1967 byl rehabilitován. Při smutečním obřadu na velišském hřbitově se s Fr. Křelinou rozloučil pater Helikar z Litoměřic, za literáty a blízké přátele promluvil velišský rodák, spisovatel Jan Knob.

-troj

Adresáře

Adresář politického okresu Jičínského z r. 1900 uvádí, že Veliš má 283 obyvatel a 40 domů, pětiletou školu s řídícím učitelem Janem Benešem. Farářem ve Veliši byl v té době P. Fr. Rašín a spravoval 15 příslušných obcí. Z peněžních ústavů je uvedena Svatováclavská záložna, ze živnostníků hostinský Josef Říha, kovář Fr. Novotný, kolář Jan Hrdý, řezník Karel Jank. Z obchodníků Boh. Rvačík a Jan Hašek. V r. 1900 ze spolků vyvíjela činnost Jednota divadelních ochotníků, Katolicko-politická beseda čtenářská a Cyrillská jednota.

Adresář obvodu okresní správy politické z r. 1927 uvádí

283 obyvatel, 52 domů, rozlohu obce 327 ha. Čtyřtřídní školu vedl tehdy řídící učitel J. Pluhař. Farnost spravoval P. V. Jančík, poštovní úřad vedla J. Janouchová. starostou byl Jan Elis, vrchním strážníkem J. Meller. Ze živností je uveden hostinský B. Hercík, z obchodníků B. Runčík a Fr. Štolovský. Peněžním ústavem byla v té době Občanská záložna, ze spolků pracoval divadelní spolek „Tyl“, Elektrárenské družstvo, Sbor dobrovolných hasičů, Tělocvičná jednota Sokol, Vodní družstvo. Tento výčet jistě není úplný, podle jiných pramenů chybí Spolek studentů z Veliše a okolí a zřejmě i Sdružení republikánského dorostu.

Poklad na Veliši

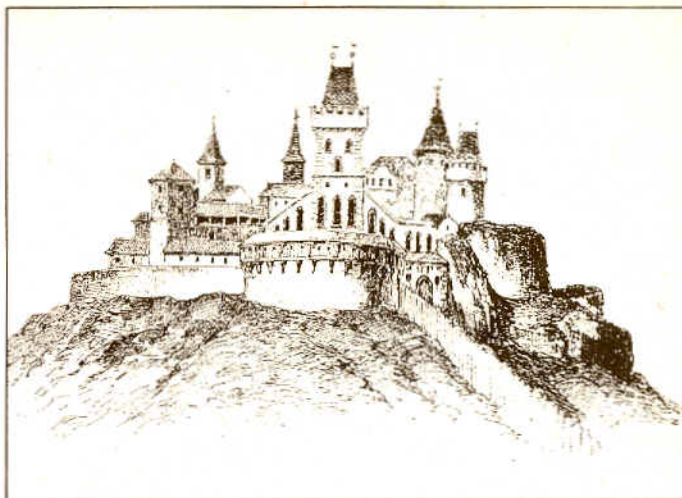
V době, kdy Jičínu vládli páni Trčkové, žila na hradě Veliši v tichu a odloučenosti vdova po rytíři s jedinou, velmi slíbenou dcerou. Mnozí ucházeli se o její ruku, ale dívka přála mladistvému Trčkovi, mladíku odvážnému a ohnivému. Často dojížděl mladý rytíř na Veliši, a nebylo-li jinak možno, docházel do hradu i tajnou chodbou, jež vedla pod zemí z hradu až do Jičína.

Toho času byla svedena někde za Prahou bitva. Těto příležitosti užil dobrodružný Trčka a zmocnil se královského pokladu. V největším trysku ujížděl s ním zbrojnoši Trčkovi na Veliši, kdež byl ukryt v nejtajnějších hradních sklepeních. Král však brzy poklad pohřešil a uchvácen hněvem, poručil pátrati po vinníkovi. Hněv jeho neznal mezí, když zvěděl, že směhlým únoscem je mladý Trčka a že poklad je odvezen na pevný hrad Veliši. Ihned byly učiněny přípravy k dobytí hradu a na hlavu Trčkovu vypsána vysoká cena. Bylo nařízeno, aby se zmocnili Trčky živého či mrtvého.

Jako zlá bouře přihnali se zbrojnoši královští v divém chvatu ke hradu Veliši. - Mladý rytíř sám

řídil obranu hradu z okna, dávaje rozkazy a nedbaje vlastního nebezpečí. Leckterý zbrojnoš zasažen jeho střelou sřít se s hradeb, když se chystal již vskočiti do nádvoří. Ale všechno hrdinství bylo marno. Posádka hradní byla přemožena a spoutána, již vylamovali královští ozbrojenci dveře a hnali se ke komnatě, kde Trčka z okna velel. Krátce jen rozloučil se mladík se svou nevěstou a neztrácejce času, postoupil do středu komnaty, kde stál těžký dubový stůl. Třikrát dupl prudce nohou vedle stolu. Tu klesla podlaha pod stolem a v otvoru objevily se schody, jimiž Trčka sestoupil do tajné chodby. Dvířka v podlaze se hned za ním zase zavřela. A byl také nejvyšší čas. Již řítily se zbrojnoši do komnaty a vše zobraceli na ruby. Pátráno i v celém hradě důkladně, ale ani pokladu ani rytíře nenalezli. Rozezlení, že přijdou o bohatou odměnu, vylévali si zlost na hradním lidu a rozbíjeli vše, co jim pod ruku přišlo.

Zatím mladý Trčka blížil se tajnou chodbou k Jičínu a osedlav koně, ujížděl dále, kdyby snad napadlo zbrojnošům hledati ho na otcovském dvoře. Ještě jednou se

Veliš podle starého obrazu

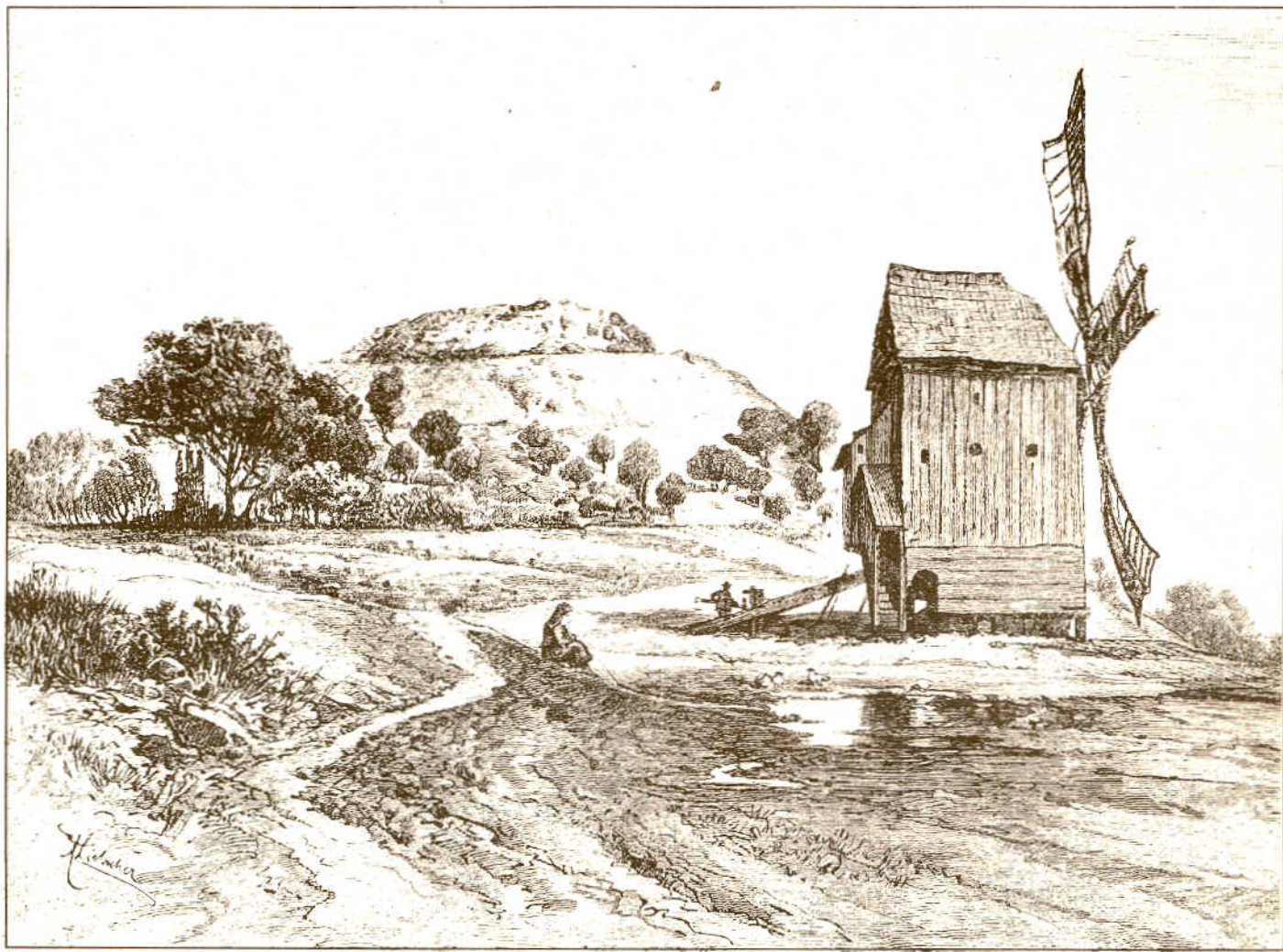
obrátil k hradu, ještě naposled se rozloučil s ním i se svou nevěstou. Potom bodnův koně, ujížděl na půlnoc a brzy zapadl do hlubokých lesů.

Nemilostivě přijal král své zbrojnoše a nescházelo mnoho, že by byli místo odměny za svoje hrdinství dostali přísný trest. Mladý rytíř Trčka byl prohlášen za psance, kdo by ho dopadl, měl právo ho usmrtiti. Tak se i stalo. Za

nějaký čas vrátil se kůň do stáje sám a pána našli dřevorubci v lesích mezi Turnovem a Libercem oběšeného.

Královský poklad prý dosud leží kdesi pod zemí na Veliši, ale nikomu se dosud nepodařilo jej odkrýti.

J. Mrštík: „Pověsti Jičínska“ (výňatek)

Poklad na Veliši

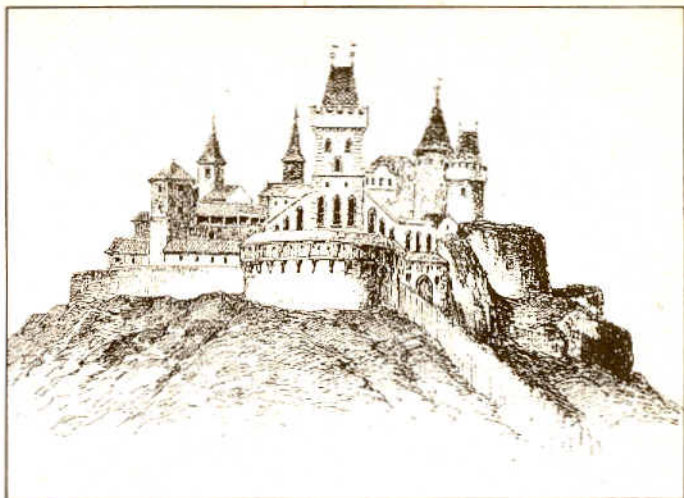
V době, kdy Jičínu vládli páni Trčkové, žila na hradě Veliši v tichu a odloučenosti vdova po rytíři s jedinou, velmi slíbenou dcerou. Mnozí ucházeli se o její ruku, ale dívka přála mladistvému Trčkovi, mladíku odvážnému a ohnivému. Často dojížděl mladý rytíř na Veliš, a nebylo-li jinak možno, docházel do hradu i tajnou chodbou, jež vedla pod zemí z hradu až do Jičina.

Toho času byla svedena někde za Prahou bitva. Těto příležitosti užil dobrodružný Trčka a zmocnil se královského pokladu. V největším trysku ujížděl s ním zbrojnoši Trčkovi na Veliš, kdež byl ukryt v nejtajnějších hradních sklepeních. Král však brzy poklad pohřešil a uchvácen hněvem, poručil pátrati po vinníkovi. Hněv jeho neznal mezí, když zvěděl, že smělým únoscem je mladý Trčka a že poklad je odvezen na pevný hrad Veliš. Ihned byly učiněny přípravy k dobytí hradu a na hlavu Trčkovu vypsána vysoká cena. Bylo nařizováno, aby se zmocnili Trčky živého či mrtvého.

Jako zlá bouře přihnali se zbrojnoši královští v divém chvatu ke hradu Veliši. - Mladý rytíř sám

řídil obranu hradu z okna, dávaje rozkazy a nedbaje vlastního nebezpečí. Leckterý zbrojnoš zasažen jeho střelou sřít se s hradem, když se chystal již vskočiti do nádvoří. Ale všechno hrdinství bylo marno. Posádka hradní byla přemožena a spoutána, již vylamovali královští ozbrojenci dveře a hnali se ke komnatě, kde Trčka z okna velel. Krátce jen rozloučil se mladík se svou nevěstou a neztrácejce času, postoupil do středu komnaty, kde stál těžký dubový stůl. Třikrát dupl prudce nohou vedle stolu. Tu klesla podlaha pod stolem a v otvoru objevily se schody, jimiž Trčka sestoupil do tajné chodby. Dvířka v podlaze se hned za ním zase zavřela. A byl také nejvyšší čas. Již řítily se zbrojnoši do komnaty a vše zobraceli na ruby. Pátráno i v celém hradě důkladně, ale ani pokladu ani rytíře nenalezli. Rozezleni, že přijdou o bohatou odměnu, vylévali si zlost na hradním lidu a rozbíjeli vše, co jim pod ruku přišlo.

Zatím mladý Trčka blížil se tajnou chodbou k Jičínu a osedlav koně, ujížděl dále, kdyby snad napadlo zbrojnošům hledati ho na otcovském dvoře. Ještě jednou se

Veliš podle starého obrazu

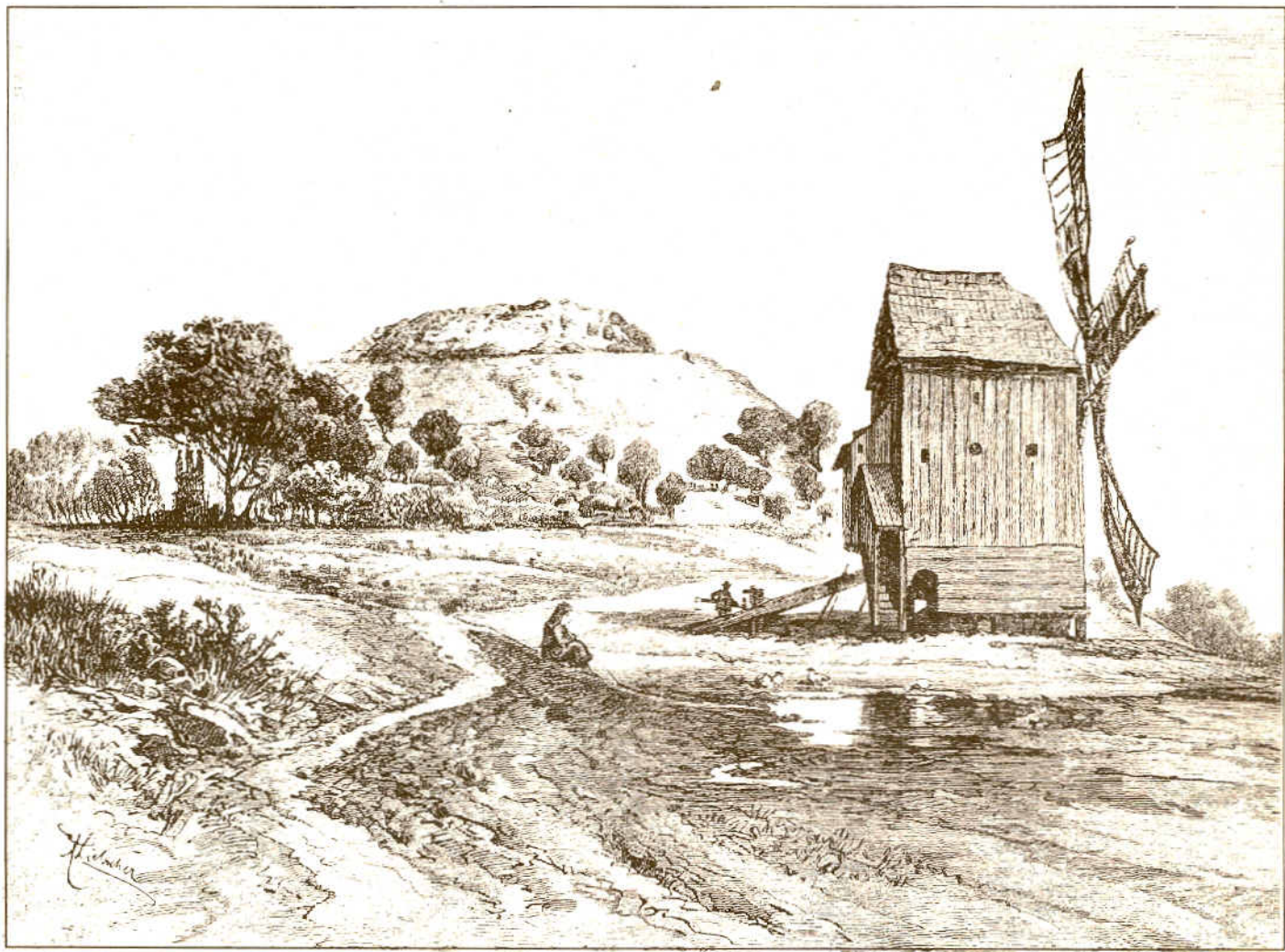
obrátil k hradu, ještě naposled se rozloučil s ním i se svou nevěstou. Potom bodnův koně, ujížděl na půlnoč a brzy zapadl do hlubokých lesů.

Nemilostivě přijal král své zbrojnoše a nescházelo mnoho, že by byli místo odměny za svoje hrdinství dostali přísný trest. Mladý rytíř Trčka byl prohlášen za psance, kdo by ho dopadl, měl právo ho usmrtni. Tak se i stalo. Za

nějaký čas vrátil se kůň do stáje sám a pána našli dřevorubei v lesích mezi Tumovem a Liberecem oběšeného.

Královský poklad prý dosud leží kdesi pod zemí na Veliši, ale nikomu se dosud nepodařilo jej odkrýti.

J. Mrštík: „Pověsti Jičínska“ (výňatek)

Přírůstky do sbírek jičínského muzea v roce 1994

Muzeum své sbírky rozšiřuje různými způsoby: dary, odkazy, majetkovými převody prostřednictvím smluv a konečně vlastními nákupy, na které je však málo prostředků. V letošním roce daroval pan Jiří Holan, Valdštejnovo náměstí č.p.89 muzeu dva kovové firemní štíty:

ANTONÍN HOLAN

obchod koloniální

HODINÁŘ - ZLATNÍK

opravuje se zárukou

Druhý štít náležel hodinářství K.Kopeckého, které bylo právě v č.p.89.

Další dva firemní štíty získané v letošním roce dokládají rozvoj obchodu a živnosti v období mezi dvěma válkami:

JOSEF KRIVOHLÁVEK

malíř pokojů

ZMRZLINA

J.Rejha ml., cukrář, Jičín

Zdobené dámské prádlo ze zač. našeho století darovala muzeu paní Ant. Tvrzská, Tyršova

Novopacký kroj od M. Knížákové z Kolína.

233, Jičín. Významným přírůstkem do etnografické sbírky textilu bylo získání novopackého ženského kroje sestávajícího z 8 součástí od paní M. Knížákové z Kolína. Kroj náležel její mamince narozené v roce 1893. Prostřednictvím J. Chrtka bylo získáno 187 ks regionálních pohlednic, které obohatí sbírku pohlednic Jičína a okolí. Regionální fond knihovny muzea byl rozšířen

Pohlednice z našeho kraje.

o mnohé zajímavé tituly: J. Francek „Kryštof Harant z Polžic“, M. Bajerová „O Jo-

sefu Váchalovi“, 5 publikací od jičínského rodáka Karla Weinfurtera, několik ročníků

časopisu Beseda aj. Knihovně muzea bylo umožněno pořídit kopii knížky P. Dena „Radost ve Veselí“, vytištěné v roce 1960 v Římě, ve které se autor vrací do dětských let a prázdninových zážitků ve Vysokém Veselí. Majetkovým převodem získala knihovna muzea 277 knih z oboru biologie, botaniky, geologie, zoologie, historie a dějin umění. Odborná část knihovny jimi byla výrazně obohacena. Sbírkou hudebnin pomohl svým darem rozšířit prof. MUDr. Josef Procházka, CSc. pocházející z Jičína, který působil jako přednosta I. interní kliniky v Olomouci. Muzeu daroval kopie Smyčcového kvartetu skladatele Jaroslava Novotného, narozeného v r. 1886 v Jičíně. Posledním dárce je do této doby pan Josef Piša, Jarosov 257, Jičín, který věnoval muzeu historickou fotografii z fotozávodu Ant. Brožka (slavnost na jičínském náměstí, patrně 28. říjen 1918). Je pravděpodobné, že muzeu věnuje i část své sbírky obchodních štítů, které jsou zatím zapůjčeny na výstavu k 700. výročí města.

Všem dárcům srdečně děkujeme.

-troj-

Hračky v jičínské galerii

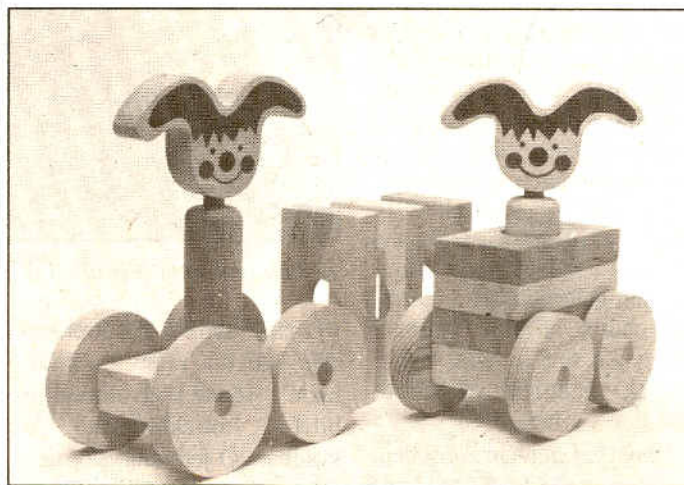
Poslední zářijový týden poskytl Jičín dětem hodně radosti. Festival Jičín - město pohádky nabídl veselosti k vidění, slyšení, pohybu, tanci i poznávání nebyvalých atrakcí.

K vidění byly také hračky. Muzeum ve výstavní chodbě vystavovalo hračky LUDUS, v předšálí galerie vystavovala dřevěné hračky Erika Bradáčkové. Autorka nalezla inspiraci v klasické dřevěné hračce, vyřezávané a soustružené, malované jen tak málo, aby zbýval prostor pro dětskou představivost a fantazii. Od ptáčku, ryb, slonů, prasátek až k nezbytným koníkům, obsáhla výstava námetově široké spektrum dětského vnímání světa. Přírodní ma-

teriál, tradiční zpracování a nápaditost výtvarnice byly před-

nostmi této krásné, byť nevelké výstavy.

-troj-

Hračky Eriky Bradáčkové.

Rostliny a homeopatie

"To, co je v každé bytosti jedinečné, to homeopatie respektuje."

Homeopatie je lékařskou metodou, která prožívá v České republice zaslouženou renesanci. Filozofie moderní homeopatické léčby výrazně pokročila od doby svého zakladatele, Samuela Friedricha Hahnemanna (1755-1844). Homeopatie se tak začlenila do medicínských systémů celého světa.

Homeopatie je založena na aplikaci zákona podobnosti.

„Látka nerostného, rostlinného nebo živočišného původu, schopná vyvolat u zdravého jedince, citlivého vůči této látce, reverzibilní poruchu funk-

ci organismu jako celku, je schopná v nižší dávce, nejčastěji v nekonečně malém ředění, obnovit rovnováhu u nemocného jedince, vykazujícího stejné příznaky poruchy v důsledku fyzikálního a nebo psychologického napadení organismu“.

Základním zákonem homeopatie je „similia similibus curentur“, čili „podobné je léčeno podobným“. Homeopatické léky jsou vyráběny z přírodních látek, většinou z rostlin. První pokusnou rostlinou S. Hahnemanna byl chininovník, známá léčivka proti malárii. Mezi nejdůležitější současná homeopatika vyrobená

z rostlinné říše patří např. dobře známý koniklec (Pulsatilla), či stále vzácnější plavuň vildlačka (Lycopodium). S další-

Obálka katalogu výstavy.

mi nejčastěji používanými rostlinami v homeopatii se můžete seznámit na výstavě Rostliny a homeopatie. K výrobě léků se používají částečně celí živočichové (mravenci lesní - Formika) nebo jejich produkty (hadí jedy - Lachesis). Z anorganické říše se využívají především minerály, kovy (zlato - Aurum).

V homeopatii se pracuje s malým a nejmenším množstvím léku, aby nemocný organismus byl stimulován k samostatné obranné reakci a aniž by byl při tom vystaven nebezpečí přímého poškození. Léky jsou vyráběny podle přesně určeného postupu.

Základními léky jsou jednosložková homeopatika, která se využívají při léčbě chronických onemocnění a jejich podání musí předcházet časové náročné a velmi podrobné vyšetření.

Zvláštní postavení mají v léčbě komplexní homeopatické léky, které jsou podávány k léčbě nejčastěji se vyskytujících obtíží pacienta. Lék je sestaven dle klasických a osvědčených léčebných postupů s nejvýhodnějším složením a ředěním jednotlivých složek léků. Jejich další výhodou je, že se jedná o volně prodejná homeopatika, jejichž výdej není vázán předpisem lékaře. Výhodou homeopatik je jejich absolutní bezpečnost z hlediska nežádoucích účinků a některé speciálně vyrobené léky jsou vhodné pro domácí lékárničky. Pokud se homeopatika použijí včas při prvních příznacích běžných onemocnění, můžeme předejít zbytečným aplikacím chemických léčiv a antibiotik, které mají řadu nežádoucích vedlejších účinků.

RNDr. L. Šoltysová

Scénář k výstavě Rostliny a homeopatie napsaly RNDr. Lenka Šoltysová a Mgr. Květa Morávková. Podílela se na ní řada fotografů, instalována byla pracovníky OMaG. Výstava byla otevřena 9. listopadu 1994 a potrvá do 8. ledna 1995. Katalog s mnoha kresbami rostlin je prodáván průvodkyní v muzeu za 10,- Kč.

Svět fantazie

Pod tímto názvem byla v září instalována výstava, která zaujala natolik, že stojí za to se k ní na okamžik vrátit. Byla jednou z těch zdařilých, které ve vzácném souzvuku vzbudí obdivný souhlas nejen kulturní veřejnosti, ale i odborníků. Teodor Rotrekl (nar. 1. 6. 1923 v Brně) žije a tvoří v Horním Bezděkově na Kladensku. Na českou výtvarnou scénu vstoupil v 50. letech střídavě přijímán a odmítán. Jeho okouzlení technikou a přírodními vědami se prolíná celým dílem. Ilustroval učebnice, populárně naučné knihy a samozřejmě se věnoval volné tvorbě. Ilustrace knihy Stanislava Lema „K mrakům Magellanovým“, která měla velký úspěch na knižním trhu, rychle pomohla zakotvit Rotreklovo jméno mezi nakladateli a redaktory. Trvale zůstal v tématech sci-fi, ilustroval na stovku knih, vystavoval v řadě našich i zahraničních galeriích, jeho obrazy jsou obdivovány, ale i kupovány nejen soukromými sběrateli, ale i galeriemi vč. Národní galerie v Praze.

Výstavu zajímavým způsobem uvedl spisovatel MUDr. Josef Nesvadba, který se upřímně

Příběhy z kosmu (detail).

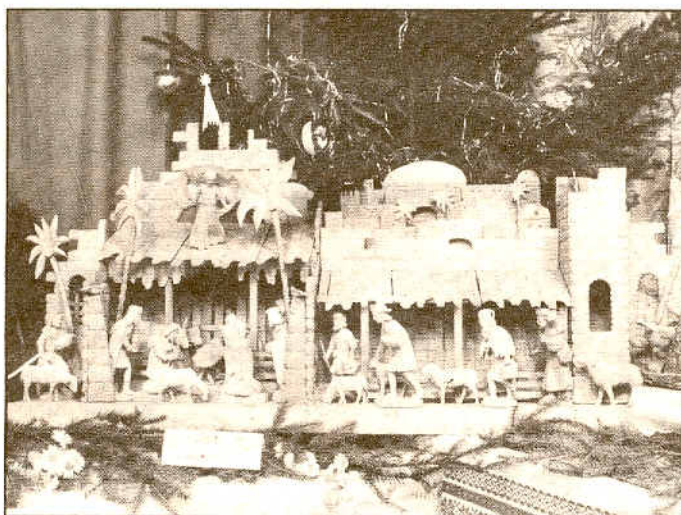
vyznal z obdivu k Rotreklově dílu. V úvodu knihy „Svět fantazie“ vydané k životnímu jubileu T. Rotrekla říká J. Nesvadba: „O jednom však není sporu: fantazie má navíc přitažlivost, její příznivci se dru-

ží a přáteli, potom hašteří a rozdělují, aby se opět sdružili. Při tom se shlukují kolem svých vzorů. Jedním z nich je u nás Teodor Rotrekl. Grand old man.“

-troj

Lidové betlémy

Kouzlo vánoc dýchlo i do jičínské galerie. Vánočním koncertem Malé muziky z Jičína byla slavnostně zahájena výstava, kterou Okresní muze-

um a galerie připravilo ve spolupráci s nadací Jičín - město pohádky a Střední za-

hradnickou školou v Kopidl- ně. Několik desítek českých lidových betlémů doplňují

i moravské. Pocházejí od Tře- biče, z Brna, Chotěboře, Žďá- ru n. S., Hlinska, Čáslavi i

z Orlicka a mnoha dalších míst.

Nejsou to práce mistrovských řezbářů, perníků, ale betlémy prostých lidí, kteří si je tvořili pro potěchu a radost svou i svých blízkých. Proto jsou zde zastoupeny mnohé tvůrčí materiály od dřeva, kukuřičného šusť, keramiky, pečiva vízo- vického i hronovského, perní- ku, slámy, paličkované krajky až po batiku, kov a kuži.

Během výstavy umožníme ná- vštěvníkům zakoupení vánoč- ních pohlednic s betlémy, publikací o betlémech a ná- stěnného kalendáře s motivy betlému.

J. Hakenová

PLÁN VÝSTAV

8.12.1994 - 8.1.1995

Lidové betlémy

12.1.1995 - 29.1.1995

Podkrkonošští výtvarníci - ob-razy, grafika

2.2.1995 - 26.2.1995

Jaroslav Volf - malířská tvor- ba 1950 - 1995

2.3.1995 - 9.4.1995

Blackfish Gallery Portland - výstava prací členů

13.4.1995 - 21.5.1995

Jaroslav Kaiser - obrazy, gra- fika

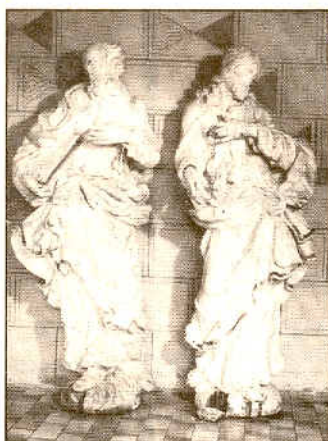

Mozek je obdivuhodný or- gán: začíná pracovat, jak- mile ráno vstaneme, a ne- přestane, dokud nepřijdeme do práce.

R. Frost

Granty

V poslední době často slyšíme o možnostech získávání finančních příspěvků na konkrétní projekty. Koncem loňského roku vyhlásilo konkurs na udělení grantů také ministerstvo kultury. Této příležitosti využilo i Okresní muzeum a galerie a do Prahy jsme zaslali celkem tři projekty. Dva z nich byly zaměřeny na restaurování sbírkových předmětů - obrazu sv. Ignáce (olejomalba na plátně) a čtyř barokních plastik, v třetím jsme pak žádali o poskytnutí příspěvku potřebného k instalaci přírodovědné expozice, která stálé muzejní expozici chybí a mohla by vhodně zaujmout místo po zrušené části, kde se dříve prezentovala „světlá socialistická přítomnost“. Předpokládané náklady na všechny práce se pohybovaly ve výši 270.000 Kč, žádat jsme mohli, jak to u většiny projektů bývá o dvě třetiny, tedy asi o 180.000 Kč. Po zaslání projektů do kon-

kursu jsme netrpělivě čekali na výsledky. V březnu letošního roku jsme pak byli velice příjemně překvapeni. Všechny tři projekty totiž uspěly a ačkoliv nám nebyla poskytnuta požadovaná částka, domnívám se, že příspěvek ve výši 150.000 Kč je úspěchem. V současné době jsou již práce na těchto projektech v plném proudu. Obraz Ignáce z Loyoly se z Jičína dočasně přestěhoval do Roudnice nad Labem, do ate-

liéru ak. mal. J. Brodského (pro OMaG již restauroval známý jezdecký portrét Albrechta z Valdštejna od J. J. Majora), plastiky byste nyní našli nedaleko Staroměstského náměstí v Praze v atelieru ak. soch. Antonína Nováka a poslední místnost stále expozice se také mění a zaplňuje fotografiemi a přírodovědnými exponáty. S dokončením všech prací počítáme v průběhu příštího roku. Na jaře nabídneme dokončenou stálou expozici, v průběhu léta si návštěvníci prohlédnou zreštaurovanou olejomalbu sv. Ignáce a pravděpodobně koncem roku 1995 se z Prahy do jičínské muzea vrátí i dřevěné plastiky.

Na závěr patří poděkování zpracovatelům projektů PhDr. D. Lachmanové a RNDr. L. Šoltysové a také MK ČR za poskytnutý finanční příspěvek.

Ing. B. Danielová

Banka pro život

ČESKÁ SPOŘITELNA a.s.

KOMERČNÍ BANKA, a.s.

Pracovníci Komerční banky a.s.,
pobočky Jičín se těší
na Vaši návštěvu.

Jičín - 17. listopadu 1074
Jičín - Valdštejnovo nám. 1

PORST

FOTO-AUDIO-VIDEO-ELEKTRONIKA

**SINCO
JIČÍN**

spol. s r. o.

Husova třída 1, tel./fax 0433/24021

GALERIE U CHRAMOSTŮ

nabízí široký výběr vlny a pletacích
přístř. ozdobné knoflíky a krajky.
punčochové halhoty ve všech
velikostech a barvách.

Husova ulice 72, 506 01 Jičín
tel.: 0433 / 22643

AGROPODNIK JIČÍN A.S.:

zajišťuje:

obchod s uhlím
opravy nákl. automobilů
prodej náhr. dílů pro nákl. automobily

Jičín, Konecchlumská 1072

tel. 0436/22480,

středisko Staré Místo, tel. 23756, 23792

Agrostroj Jičín

akciová společnost

Podnik s dlouholetou tradicí ve výrobě
zemědělských strojů, malé mechanizace,
vložených válců a kujné litiny.

Agrostroj Jičín

a.s., Jungmanova 11, 506 48 Jičín, tel.
0433/411 – telex 19 67 17 – fax 239 73

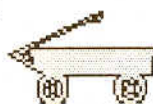
PRODEJNA ČESKÉHO SKLA

506 01 Jičín, Valdštejnovo nám. 1
Zdenka Jenková

☎ 0433/21521

JIRÍ JANDA

výroba atypických oken, dveří,
dřevěných hraček

Veliš 43, tel. 0433 / 23850

dřevo – kovo

L e m b e r k

textilní 955, 506 01 Jičín
tel. / fax (0433) 22628

- stavebně truhlářské práce
- nábytek všeho druhu v zakázce i sérii
- interiéry kanceláří, prodejen, hotelů
a historických objektů

OFSETOVÁ TISKÁRNA

M o n d i a l cs

Valdštejnovo nám. 1
506 01 Jičín
tel. – fax: 0433/25065

OD VIZITEK
PO PLAKÁTY A3

TIP

na prima nákup.

a.s. Palackého 67, Jičín

**Tapety, Papír,
Tužky, Pera,
Tašky, Penály**

a další zboží v prodejně Papír,
tel.: 0433/23060

KNIHKUPECTVÍ

*** U PAŠKŮ ***

Valdštejnovo nám. 61, 506 01 Jičín
zajišťuje prodej beletrie, naučné
a dětské literatury, časopisů,
magnetofonových kazet, reprodukcí
obrazů, grafik a uměleckých děl, všech
druhů papírenského zboží, psacích
a kreslicích potřeb, pohlednic.

Tel.: 0433/22267

K-STYL JIČÍN

NABÍZÍ: dámské, pánské, dívčí,
jinošské a dětské oděvy, kožené
zboží a klobouky.

Provádíme zakázkové šití, opravy
a úpravy i donešených oděvů.

Valdštejnovo nám. 75, 506 01 Jičín
☎ 0433/21652

**STAROŽITNOSTI
KLENOTY**

Čelakovského 86
506 01 Jičín
Tel. 0433/22766

A CENTRUM JIČÍN,

v. o. s., nabízí

pronájem luxusní jednací místnosti
k dispozici video, barevná televize,
tabule, max 20 osob

Denisova 585, 506 01 Jičín
tel. 421111, fax 421112

MIKRO

Jindřich Chramosta

Ovocné a okrasné stromky.

zahradní keramika, zahradnické
a průmyslové zboží, stavebniny
a doprava.

Dělnická 166, Jičín, ☎ 0433/23448

VYTISKLA

**TISKÁRNA NOVOTNÝ
TURNOV**

TPC Jičín

Počítače, sítě,
notebooky,

tiskárny, servis,
komponenty, multimedia,
kopírky, pokladniční systémy

Revoluční 1062, Jičín 506 01
☎ 0433-22716, 24371 fax 0433-23482

Poděkování: Na výstavní a ediční činnost Okresního muzea a galerie v průběhu letošního roku přispěla řada sponzorů z Jičína, Prahy a Hradce Králové: ČS a. s. Nová Paka, KB Jičín, Sinco s. r. o. Jičín, Mikro Jičín, Galanterie U Chramostů Jičín, České sklo Zdena Jenková Jičín, Agropodnik Jičín a. s., Agrostroj Jičín a. s., MAVE a. s. Soběraz, Jiří Janda Veliš, Dřevo – kovo Lemberk Jičín, Mondial cs Jičín, TIP Jičín, Knihkupectví U Pašků Jičín, K Styl Jičín, Falco Jičín, A Centrum Jičín, TPC Jičín, RHODON – LHT Praha, Lantana Praha, Salvus Hradec Králové, Weleda Praha. Srdečně jim děkujeme za pochopení a podporu naší kulturní činnosti.

Muzejní noviny. Vydává Okresní muzeum v Jičíně. Redakce: knihovna Okresního muzea a galerie, Valdštejnovo nám. čp. 1, 506 11 Jičín, tel.: 0433/222 04.